

HET LAND VAN NEVELE

JANUARI
2011

JAARGANG
XLII

AFLEVERING
1

Verantwoordelijke uitgever: J. LUYSSAERT, Veldestraat 26, 9850 Merendree

INHOUD LAND VAN NEVELE

A. STROBBE, P. VANDER HAEGHEN Paardensport en Lotenhulle. Twee getuigenissen	3
J. HOORNE, E. Taelman, D. VANHEE, Archeologische opvolging van het Aquafinracé tussen Hansbeke en Merendree	15
A. MARTENS, De familie Van der Plaetsen, olieslager/molenaars te Hansbeke	32
A. BOLLAERT, Enkele minder bekende Landegemse fruitsoorten	57
A. BOLLAERT, P. HEYERICK Een halve eeuw 'Eerlijk duurt langst' in Zeveren	62
S. DE GROOTE, J. LUYSSAERT, Uit het velddagboek van de 225 ^e Duitse infanteriedivisie. De gebeurtenissen in Meigem, Nevele en Vinkt van 25 tot 28 mei 1940	67
A.B., Herdenking 70 ^e verjaardag meidagen in Vinkt en Meigem	79
A.B., De activiteiten van 'Het Land van Nevele' in 2010	87

INHOUD MENSEN VAN TOEN

J. LUYSSAERT, Cijnsplichtigen van de St.-Baafsabdij in 1389	97
A. BOLLAERT, Aanvullingen bij de vroegste geschiedenis van de fruitteelt in het Land van Nevele	101

PAARDENSPOORT EN LOTENHULLE. TWEE GETUIGENISSEN.

Inleiding

Karel Van Isacker schrijft in zijn onvolprezen 'Mijn Land in de Kering' (1830-1914) dat het Vlaamse volk vóór 1914 zelf niet aan sport deed maar ging kijken naar wielervedstrijden, voetbal, tennis, paardensport en andere sporten omdat de sport afleiding bracht in hun monotone leven (p. 212). Het gewone volk was aanvankelijk dus toeschouwer. Sport als vrijetijdsbesteding of als beroep was vooral voorbehouden voor de leden en de kinderen van de betere stand. Uitgerekend de paardensport die een behoorlijke investering vereiste – paard en sulky kon niet iedereen zich zo maar aanschaffen – was een voorrecht van de happy few. De koninklijke renbaan van Oostende getuigt in haar aftandse pracht vandaag nog van de high society sfeer die wedrennen oorspronkelijk kenmerkte. Vóór de Eerste Wereldoorlog hadden de paardenwedrennen vooral in de steden plaats. Het is pas tijdens het interbellum dat men ook in de Vlaamse dorpen paardenwedstrijden begon te organiseren.

Getuigenis van Jacques De Moor

Onderwijzer Jacques De Moor, geboren in 1925, kon ons nog vertellen hoe hij als kind toeschouwer was bij de eerste paardenwedstrijden in Lotenhulle. Vooral in de jaren voor en ook enkele jaren tijdens de Tweede Wereldoorlog was de paardensport hier populair.

De wedstrijden hadden traditioneel plaats op de zondagnamiddagen van Lo-kermis. De wedstrijden in Lotenhulle waren wedstrijden van het zo genoemde 'Klein Spel'. Dat waren eerder tweederangswedstrijden. De elite van de paardensport nam deel aan het 'Groot Spel' in de hippodrooms van Sterrebeek, Waregem, Harelbeke en Oostende. In Lotenhulle was er slechts één boer die deelnam aan wedstrijden van het 'Groot spel', Leon Aspeslagh uit het Goed Hoogbroek in de Lentakkerstraat. Met zijn paard 'Trompet' won hij verscheidene wedstrijden en behaalde hij verscheidene mooie ereplaatsen.

De wedstrijden van het 'Klein Spel' in Lotenhulle werden door het gemeentelijk feestcomité georganiseerd als onderdeel van het kermisgebeuren. Er kwam altijd veel volk naartoe. De belangrijkste Lotenhulse deelnemer was hengstenboer Marcel Olevier. Zijn zoon Armand mende zijn paarden. Vóór de Tweede Wereldoorlog hadden de wedstrijden plaats op een weide, gelegen achter de Kloosterhoeve van Emiel Maenhout in de Grote Lijkstraat van Lotenhulle. Uitzonderlijk had er tijdens de Tweede Wereldoorlog ook éénmaal een wedstrijd plaats op een weide van Marcel Olevier en op een weide van René De Schepper in de Lokouter. Bij deze wedstrijden van het 'Klein Spel' organiseerde men naast de wedstrijden met sulky's ook telkens een parochianenkoers voor ruiters te paard. Deze wedstrijd was uitsluitend voorbehouden voor deelnemers van Lotenhulle. Behalve de paarden van jonge boerenzonen deden ook de paarden van middenstanders zoals eierhandelaar Isidoor Van Steenkiste en bakker August De Groote mee. Het waren vooral de parochianenkoersen die veel volk naar het Kloostergoed lokten. De toeschouwers moesten door het toegangshekken over Maenhouts hof naar de erachtergelegen weide stappen om de geïmproviseerde hippodroom te bereiken. Ter gelegenheid van de wedstrijden kwamen boekmakers van elders naar Lotenhulle afgezakt om er onder de toeschouwers weddenschappen af te sluiten.

Na 1945 hadden er op Maenhouts weide geen paardenkoersen meer plaats. Waarschijnlijk kwam dat vooral doordat vader Marcel een tijdje oorlogsburgemeester geweest was en doordat zoon Armand Olevier na zijn huwelijk naar Wallonië verhuisde.

In de jaren zestig organiseerde Jacques De Moor samen met het bestuur van voetbalclub F.C. Lotenhulle, gedurende een vijftal jaren ter gelegenheid van Lo-kermis ponywedstrijden voor het 'Klein Spel'. Deze wedstrijden hadden plaats op het voetbalveld achter de woning van Roger Claeys langs de Paddenstraat en op een weide naast de onderpastorieën in de Pittemstraat. De wedstrijden dienden om zaad in het bakje te brengen van de voetbalclub die toen in het Katholiek Vlaams Sportverbond speelde. Omer Vandervennet was de bekendste Lotenhulse deelnemer aan die wedstrijden.

Op mijn vraag of Aspeslaghs, Oleviers of Vandervennet rijk geworden waren met de paardensport, antwoordde meester Jacques me niet zonder

leedvermaak: "Er was niet veel geld mee te verdienen maar wel veel geld mee te verliezen".

Getuigenis van Pierre Vander Haeghen

Toe Oleviers. Oorlogsherinneringen van een Gents jongentje in Lotenhulle

Afkomst

Het begon allemaal in het jaar 1942. Ik was toen 9 jaar oud en woonde samen met mijn ouders en mijn oudere broer in de Motorstraat in Gent in een villa die eigendom was van de stad. Deze straat, die naar Lourdes-Oostakker loopt, bestaat nog altijd. Achter onze villa graasden er koetjes en werden er aardappelen geoogst. Wij woonden dus bijna 'op den buiten' want je mag het huidige, hopeloos verkavelde Lourdes-Oostakker van nu niet vergelijken met dat van de oorlogsjaren '40-45.

Mijn vader was ingenieur-directeur van de nabijgelegen toenmalig stedelijke lichtgasfabriek. De fabriek produceerde als bijproduct ammoniumsulfaat (NH₄)₂-SO₄. Dit product werd in geringe mate tijdens de oorlog als meststof gebruikt. Het bevatte enerzijds per molecule 2 atomen van de door de landbouw gegeerde stikstof maar anderzijds ook een zwavelzure reststof, die het nadeel had dat ze de landbouwgrond sterk verzuurde. Dat bracht met zich mee dat boeren die het gebruikten, heel wat kalk moesten strooien om de chemische neutraliteit van hun grond te herstellen. Vandaar dat de belangstelling van de meeste landbouwers voor ammoniumsulfaat vrij gering was.

Voorbereiding

Op zekere dag werd mijn vader, die in de fabriek instond voor de afzet van de bijproducten, opgebeld door een dame die zich voorstelde als Emilie Olevier. Ze zegde de echtgenote te zijn van een grote landbouwer uit Lotenhulle. Haar man was, ondanks de nadelen verbonden aan het gebruik van het ammoniumsulfaat, toch geïnteresseerd in de afname van aanzienlijke hoeveelheden ervan. De zaak ging door. Samen met mijn ouders mocht ik mee naar de grote boerderij in Lotenhulle. Als negenjarig stadsjongentje keek ik er mijn ogen uit mijn hoofd. Ik kende wel enkele kleine boeren in

Oostakker-Lourdes maar wat ik hier zag was veel overweldigender. Behalve zijn boerderij bezat de boer ook een hengstenhouderij en koerspaarden.

De huidige hoeve Olevier in de Heirstraat 83 in Lotenhulle.

Ogenblikkelijk had ik zin om tijdens de grote vakantie enige tijd op het boerenhof te verblijven. Ik vroeg het eerst aan de herenboer Marcel Olevier en daarna aan zijn vrouw Emilie Van der Vennet. Ja, dat mocht zeker, op voorwaarde dat ik beloofde voorzichtig te zijn en niet te dicht bij de achterpoten van de paarden te komen.

Mijn moeder en Emilie regelden achteraf probleemloos mijn verblijf per telefoon. De Oleviers hadden al een telefoontoestel maar niet met een draaischijf zoals bij het onze in Gent. Hun toestel was aan de muur vastgehaakt en ze telefoneerden rechtstaande. Wanneer je iemand wilde opbellen, moest je de hoorn afnemen en met een draaikruk de centrale opbellen. Erna moest je jouw eigen nummer, de gewenste zone en het gewenste nummer inspreken. Oleviers nummer was 'Ruisselede 69'. De operator belde je dan terug van zodra hij de verbinding verwezenlijkt had. Dat kon wel eventjes duren maar toen hadden de mensen tijd...

Mijn verblijf in Lue

Zo gebeurde het dat ik bij het begin van de grote vakantie op eigen houtje naar Lotenhulle kwam. Verplaatsingen waren geen probleem voor mij op die leeftijd. Eerst met stadstram 7 (= Darsen) tot aan Gent Sint-Pieters en vandaaruit met de toen reeds elektrische boerentram tot in Nevele. Om het uur was er een tram van Gent naar Nevele. In Nevele moest ik overstappen op de stoomtram naar Ruiselede. Die stopte aan de tramstation in Lotenhulle. Nu is dat tramplein in Lotenhulle helemaal volgebouwd en ook het tracé van de stoomtram kan je nog moeilijk achterhalen. De uren van de verschillende verbindingen kende ik van buiten. Op die leeftijd onthou je nog gemakkelijk.

Aangekomen in Lotenhulle stapte ik te voet de weg op naar Vinkt. Het laatste huis van het dorp aan de rechterkant van de weg was de winkel van bakker Sergeant, bij wie ik later nog veel spekken zou kopen. Tot bij Oleviers was het een dikke twintig minuten gaans. Alles samen was ik van thuis naar Oleviers drie uur onderweg. Ik vond het heerlijk als kind om alles zelf te mogen bedisselen. In die tijd bestond er geen gevaar voor kinderen: er was bijna geen verkeer en ik herinner me niet dat ik ooit door volwassenen lastiggevallen werd.

Bij Oleviers werd ik gastvrij verwelkomd.

“Ha Pierken, zij je doar joontsje? G’het gij onger zekers?”

Onmiddellijk werden er wat boterhammen op tafel getoverd en moest ik vertellen hoe het met mijn familie in Gent ging. Ik deed dat niet zo graag want daarvoor was ik niet naar Lotenhulle gekomen. Ik wilde het leven op de boerderij leren kennen, helpen bij het verzorgen van de prachtige hengsten in de stallen en meegaan naar de akkers. Bij Oleviers hadden ze veel indrukwekkende landbouwmachines. Ze reden de oogst af met een pikbinder waar de keuterboerkes van Oostakker-Lourdes nog met de handzeis pikten. Ik voelde me dadelijk opgenomen in de familie.

De familie Olevier

Vader Marcel Olevier was de hereboer. Tijdens het begin van de oorlog was hij nog burgemeester van Lotenhulle geweest maar hij was om een of andere duistere reden door de Duitsers afgezet en vervangen door een andere oorlogsburgemeester. Emilie Van der Vennet, zijn echtgenote, was

de zuster van de in mei 1940 door Duitse soldaten geëxecuteerde schepen van Vinkt, Louis Van der Vennet.

Armand Olevier was de oudste zoon. Na de oorlog is hij naar Henegouwen in Wallonië uitgeweken. Suzanne, de oudste dochter, was een vrolijk meisje. Ze werd iedere zondagnamiddag door een zekere Omer opgevrijd. Hij was een sympathieke, jonge aardappelhandelaar, die elke week van Wingene naar Lotenhulle fietste om er zijn lief te bezoeken.

Met Antoine Olevier, de tweede zoon, was ik gewoonlijk samen. Hij was een zestal jaar ouder dan ik. Enkele jaren na de oorlog is hij om het leven gekomen bij een vreselijk verkeersongeval. Christiane Olevier, een achterkommerke, was toen pas drie of vier jaar oud.

Neetje en Jeanneken

Op de hoeve werkten ook verscheidene knechten en meiden in vaste dienst. Ik herinner ze me niet allemaal. Aan twee ervan heb ik een speciale herinnering.

De eerste was Neetje, de paardenknecht. Hij behoedde mij een keer voor een slag van één van de trekpaarden. Ik wou hem helpen toen hij de kettingen van de ingespannen paarden aan het losmaken was. Maar opeens gaf hij me een ferme duw, weg van het paard. Net op tijd want het beest smeed met één van zijn achterpoten naar mij. "'t Es zo'n teeve!", zei Neetje, "Ge moet er zuu vrie van oppassen!". Ik heb dat heel mijn leven onthouden.

De andere persoon die me sterk is bijgebleven, was Jeanneken, een zeer jong meisje. Ze was twaalf, ten hoogste dertien jaar oud. We konden goed met elkaar babbelen. Op zekere keer was ik met haar in de kelder. Ze moest bier tappen voor het werkvolk en het naar de akker brengen want het was oogsttijd. Het heerlijk donker bier, *Luetsen bruinen*, lag in de koele kelder opgeslagen in een vat van de plaatselijke brouwerij Maenhout. Van het geluid van het bier dat schuimend in de kruik liep, moest ik ineens onbedaarlijk plassen. Ik zag een afwateringsputje in een hoek van de kelder en deed daar raprap mijn behoefte. Ik was geweldig beschaamd en vroeg aan Jeanneken om het aan niemand te vertellen. Ze beloofde me het te verzwijgen maar een paar uur later werd ik aan allerlei opmerkingen gewaar dat zowat iedereen het al wist. Ik was zo kwaad en beschaamd dat ik

niemand meer wou zien. Ik stak me weg in de verste hoek van de hooizolder. Toen ik na enkele uren honger kreeg, heb ik me gevoed met enkele verlorenegelegde kippeneieren die ik er vond. Ik maakte twee gaatjes in de schelpen en slurpte ze leeg. Zo had ik eten en drinken tegelijk. Pas toen het avond werd, zijn ze me beginnen zoeken. Toen ze me vonden, wilde ik eerst niet meekomen. Ze moesten me eerst beloven van "der nie meer van te klappen". Pas dan kregen ze me weer naar beneden.

De gebuurte

Vlak naast Oleviers woonde de familie De Keyser. Vader, moeder, twee zoons en een dochter. De jongste zoon Antoine was enkele jaren ouder dan ik. Hij was een echte plaagstok. Later is hij een succesvol wielrenner geworden, die het bracht tot bij de toenmalige categorie van de onafhankelijken. Het dochttertje Rosa, een hoogblond, mooi meisje, was zo'n jaar of vijf jonger dan ik.

Als je Oleviers hof langs de achterzijde, richting Poesele verliet, kwam je aan het hof van de familie Aspeslagh. Zoals de Oleviers hadden ook zij een koerspaard. Aspeslaghs paard was 'Trompet' genaamd. Dit paard liep mee in de 'Grote Champ' of 't Groot Spel'. Oleviers paard daarentegen liep mee in de 'Kleine Champ' of 't Klein Spel'. Dat verschil in status kon je goed aanvoelen in de relatie tussen de beide families: de Aspeslaghs voelden zich de meerderen van de Oleviers. Ik herinner me als jonge knaap nog goed Aspeslaghs' dochter Trees. Ze was een knappe, gedistingeerde en toch zeer lieve jongedame, die een vijftal jaar ouder was dan ik. Ze was toen op kostschool in een katholiek meisjesspensionaat. Later is ze, meen ik, getrouwd met een arts uit Aalter.

De paarden

De Oleviers waren in heel de omtrek bekend als hengsteboeren. In die tijd bewerkten bijna alle boeren nog hun akkers met paarden. Landbouwtractoren waren er omzeggens niet. Het was oorlog waardoor benzine en mazout trouwens zeer schaars waren. Het was pas op het einde van de Duitse bezetting dat er weer personenwagens op stadsgas rondreden met grote drukflessen op het dak van hun wagen vastgemaakt. Vrachtwagens reden met een gazogeeninstallatie. Ze produceerden hun brandstof met een ke-

tel voor droge distillatie van hout, die zich op hun vrachtwagen bevond. De autonomie van die voertuigen was uiteraard zeer beperkt.

Roger De Vliegere, eigenaar na de familie Olevier, met merrie Mina en kinderen Beatrijs, Joris, Wouter, Brigit en Diederik voor de paardenstal in 1966.

Op de boerenbuiten verrichtten de boeren hun werk met één of meer paarden. Over het algemeen waren het merries, die jaarlijks een veulen ter wereld brachten. Een drietal weken na de geboorte van het veulen werd de merrie opnieuw *peerdig* en moest ze naar de hengst gebracht worden. Vaak van kilometers ver kwamen de boeren per fiets, de merries aan de lijn vasthoudend, naar Oleviers hengst om ze te laten dekken.

Bij de dekking kregen de merries eerst een nijper op hun bovenlip om ze opgewonden te houden. Dan werd de hengst erbijgehaald om zichzelf en de merrie een paar leuke minuten te bezorgen. De dekking zelf gebeurde meestal met enige hulp van één der zoons of knechten, die de mikprecisie van de hengst in goede banen geleidden. Achteraf werd er wel of niet betaald want het welslagen van de operatie was allerm minst gewaarborgd.

Soms moest de boer na enkele weken terugkeren wanneer zijn merrie opnieuw *peerdig* was geworden.

Zo'n dekking was trouwens niet goedkoop. Ik heb het dekregister mogen inzien en het zelf eens mogen invullen in de periode dat ik toe Oleviers was. Ik weet nog dat ik toen veel niet-doorstreepte meldingen 'n.b.' (= niet betaald) heb gezien.

De belangrijkste dekhengsten van Oleviers met hun dekprijs zoals ik me meen te herinneren, waren

- a) Mercure du Faustau. Een prachtbeest van gemiddelde leeftijd met een donkerbruine vacht. Hij was de duurste dekhengst. Dekprijs 1500 fr.
- b) Robuste. Een jonge, vurige hengst met een grijze vacht. Dekprijs: 1200 fr
- c) Max de Groo. Zeer zachtaardige, oude dekhengst. Bij hem had je veel kans dat het een merrieveulen werd. Dekprijs eveneens 1200 fr.

De belangrijkste koerspaarden waren

- a) Junior du Verdier. Een Franse draver die als eerste koerspaard de 1000 meter onder de 1 minuut 25 seconden heeft gelopen. De dekprijs voor dit paard was heel duur. Hij leed dus dikwijls een vrijgezellenleven.
- b) Rip. Een behoorlijke draver die tijdens de oorlogsjaren op de 'Kleine Champ' verscheidene keren eerste liep voor de Oleviers. Zijn dekprijs was 500 fr.

De wedstrijden

Iedere zondag van de vakantie trokken de Oleviers met Rip naar de paardenkoers. De wedstrijden van het 'Klein spel' hadden telkens plaats op een grote weide die door een of andere boer ter beschikking werd gesteld. Als de verplaatsing dichtbij was, bijvoorbeeld naar Nevele, werd Rip thuis al in de sulky ingespannen en reed men met hem over de weg naar de wedstrijd. Was het een verre verplaatsing, dan werden Armand Olevier, Rip en de sulky met een vrachtwagen (op gazogeen rijdend) met aanhangwagen opgeladen en ter plaatse gebracht. Het gebeurde dat men onderweg nog andere koerspaarden oplaadde. De aanhangwagen bezat een aparte cabine waarin er voor zwaar geld werd geëenentwintigd door de *peerdeprossers*.

Er is een paardenkoerswedstrijd die ik nooit zal vergeten. De koers had plaats op de weide achter onze villa in Oostakker-Lourdes. Ik was er natuurlijk bij. Tot mijn ontgoocheling won Rip die wedstrijd niet. Achteraf vernam ik dat Rip die koers had moeten winnen maar dat een zeer jonge jockey met het paard Peter Todd zich niet aan de afspraken had gehouden.

1936 - GEMEENTE LOO-TEN-HULLE - 1936

OFFICIEEL PROGRAMMA
DER

Draf- & Vluchtkoersen

ONDER TOEZICHT VAN HET VERBOND DER BEIDE VLAANDEREN.
HIPPODROM "LENTAKKER"

OP KERMIS - ZONDAG 7 JUNI, te 3 u. namiddag.

3000 Fr. PRIJZEN Fr. 3000
en Prachtige BEKER geschonken door de Brouwerij MAENHOUT.

Lengte der loopbaan, circa 700 meter.
Handicap en gewicht volgens reglement van het verbond.
De ırichters zijn niet verantwoordelijk voor welkdanige ongevallen.

N. B. De prijzen zullen na irederen koers onmiddellijk op het plein aan de tribuun uitbetaald worden.

HET BESTUUR.

Drukk. R. Schelstrae-De Reu, Lootenhulle.

Programmafolder van de paardenwedstrijden in 1936 in Lotenhulle.

De reden waarom ik de dag van deze paardenkoers in mijn herinnering bewaard heb, heeft met de oorlog zelf te maken. 's Morgens tijdens de voorbereidende werkzaamheden voor de koers, hoorde ik ineens het zware geronk van vliegtuigen boven de wedstrijdweide. De vliegtuigen kwamen van over de haven van Gent in noordwestelijke richting op geringe hoogte aangevlogen. Na de eerste formatie vliegtuigen volgde onmiddellijk een tweede en een derde formatie. Even later hoorden we een reeks zware ontploffingen. We begrepen onmiddellijk dat de vliegtuigen hun bommen hadden afgegooid. Het was het eerste bombardement van de geallieerden op de gemeenten Gentbrugge, Ledeborg en Merelbeke op 5 september 1943. Zoiets vergeet je nooit. En toch ging de paardenkoers die namiddag gewoon door...

Paardenkoers 7 juni 1936.

Inkomsten	
kaarten 453 x 5 f.	2265 f.
overschot op spel van Broekmatten.	89 f.
Stomschuld Broekmatten 5 x 40 f.	200 f.
inleg paarden:	320 f.
overschot van pyzzen	735 f.
programma	129 f.
	3738

Detail over de inkomsten van de organisatie van de paardenkoers in 1936.

Slot

Tot slot enkele losse herinneringen die me sterk bijgebleven zijn.

Ik werd door de familie Olevier nogal dikwijls naar het dorpscentrum uitgestuurd om boodschappen te doen. De eerste keer dat ik die opdracht kreeg, zei men me: “Pierke, ge zoet ne keer naar de ploatse moen rijden!”. Ik wist niet onmiddellijk wat *ploatse* wilde zeggen. Toen ik het wel wist en in de winkel in kwestie in het dorpscentrum aankwam, wilden alle winkeliersters weten wie ik was. Als ik hen mijn situatie uitgelegd had, zeiden ze altijd goedkeurend hetzelfde: “Ha, ge zij gij *toe Oleviers!*”. Dat viel me geweldig op. In Oostakker zou men zeker '*bij Oleviers*' gezegd hebben.

Tijdens de vele vakanties die ik binst de oorlog bij de familie Olevier heb doorgebracht, kreeg ik nooit de indruk dat er een oorlog bezig was. Op de steenweg van Deinze naar Aalter heb ik nooit een Duits legervoertuig gezien. Slechts één keer heb ik de oorlog nabij geweten in Lotenhulle. Dat was tijdens de kerstvakantie van 1944-45. Toen heb ik op het hof bij Oleviers op klaarlichte dag een V1 met pruttelende motor op geringe hoogte in zuidwestelijke richting zien overvliegen. De blijkbaar verloren vliegende bom was waarschijnlijk voor de haven van Gent bedoeld.

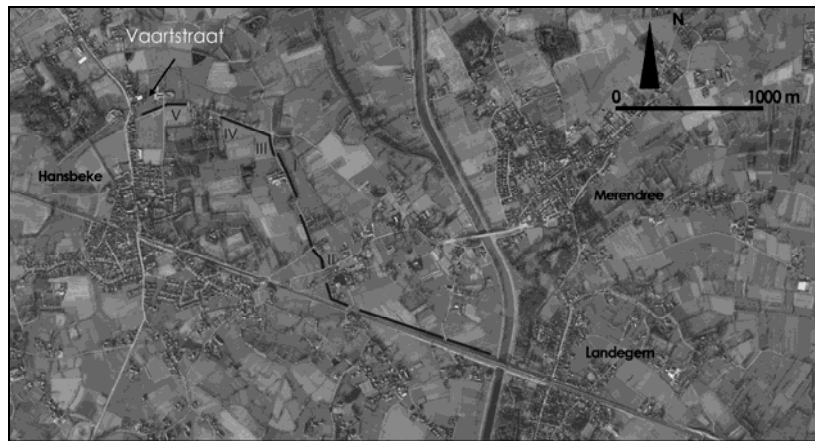
Voor mij is de oorlog *toe Oleviers* in Lotenhulle voor altijd met aangename vakantieherinneringen verbonden gebleven.

Arnold Strobbe   Pierre Vander Haeghen
Lotenhulle   Sint-Martens-Latem

ARCHEOLOGISCHE OPVOLGING VAN HET AQUAFINTRACÉ TUSSEN HANSBEKE EN MERENDREE

1. Inleiding

Tijdens de erg koude winter van 2008-2009 startte Aquafin NV met de aanleg van een nieuwe collector tussen Hansbeke en Merendree. Het tracé begon aan de Vaartstraat (Hansbeke), volgde de Voordestraat, ging onder de Merendreestraat door en kwam door de velden aan de spoorlijn Brugge-Gent uit. Vervolgens liep het langs de spoorlijn tot aan het Schipdonkanaal te Merendree. De totale afstand bedroeg ca. 4 km en de gemiddelde breedte van dit traject was ca. 8 m.

Fig. 1: Luchtfotografische opname met de aanduiding van het tracé en de opgegraven zones (I t.e.m. V). © www.gisoost.be.

Archeologisch was er over dit traject quasi niets geweten, maar voor de ruimere omgeving bestonden wel gegevens. Op basis van de luchtfotografische opnames van Jacques Semey zijn er ongedateerde nederzettingssites en bronstijdgrafheuvels gekend; het tracé ligt op gemiddeld 1,5 km afstand van de Romeinse vicus van Merendree en is in een duidelijk Romeins cultuurlandschap ingebed. Ondanks beperkte archeologische indicaties, mag er toch nooit van uitgegaan worden dat er geen sites te ver-

wachten zijn. De opvolging van het tracé heeft dit dan ook bewezen, want er werden maar liefst 5 zones met archeologische sporen ontdekt, alle langs de Voordestraat. De resultaten zijn opmerkelijk.

De Kale-Leie Archeologische Dienst (KLAD), later versterkt met personeel van het Ename Expertisecentrum en gefinancierd door de bouwheer Aquafin nv, verzorgde de archeologische begeleiding van de werken. Deze archeologische werfbegeleiding was als bindende voorwaarde opgenomen in de stedenbouwkundige vergunning verleend aan Aquafin, want de aanleg van een dergelijke collector impliceert de volledige vernietiging van het archeologisch bodemarchief.

2. Archeologische vondsten in winterse omstandigheden

Het barre winterweer, vorst en een hoge waterstand bemoeilijkten meermaals de werkzaamheden. Toch werden de 5 zones met zorg opgegraven.

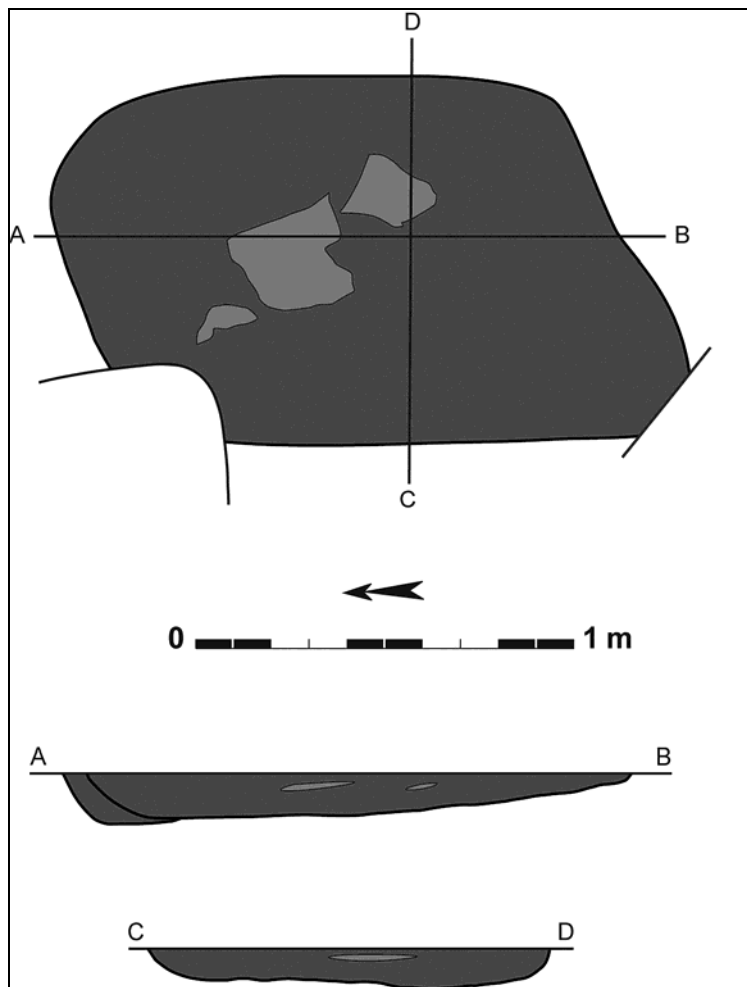
2.1 Zone I

De eerste zone met archeologische sporen is gesitueerd langs oostelijke zijde van de Voordestraat tegenover een boerderij ter hoogte van de Voordestraat 18. Hier werd de meest spectaculaire vondst van het onderzoek opgetekend. Ondanks een zware verstoring veroorzaakt door een vrij recente gracht werd een kuil ontdekt met heel wat aardewerkfragmenten (Fig. 2).

Vlak bij deze kuil loopt nog een ongedateerde gracht van ongeveer 50 cm breed en met een komvormig profiel tot maximaal 20 cm onder het opgravingvlak. De gracht is O-W georiënteerd.

De kuil met aardewerk was moeilijk af te lijnen wegens de recente verstoringen die de structuur deels oversneden. Daarbij was het grijsbruine spoor erg gebioturbeerd en ook in profiel niet evident aflijnbaar. Het afgerond rechthoekig tot ovaal grondspoor (met een onregelmatige zuidelijke zijde) meet 1,75 bij 1 m en is N-Z georiënteerd. De vlakke bodem liep lichtjes schuin naar het noorden af met een maximale bewaarde diepte van 8 tot 10 cm onder het opgravingvlak. Door de beperkte breedte van het tracé en de ingrijpende verstoringen was het niet duidelijk of dit een al dan niet geïsoleerd spoor was.

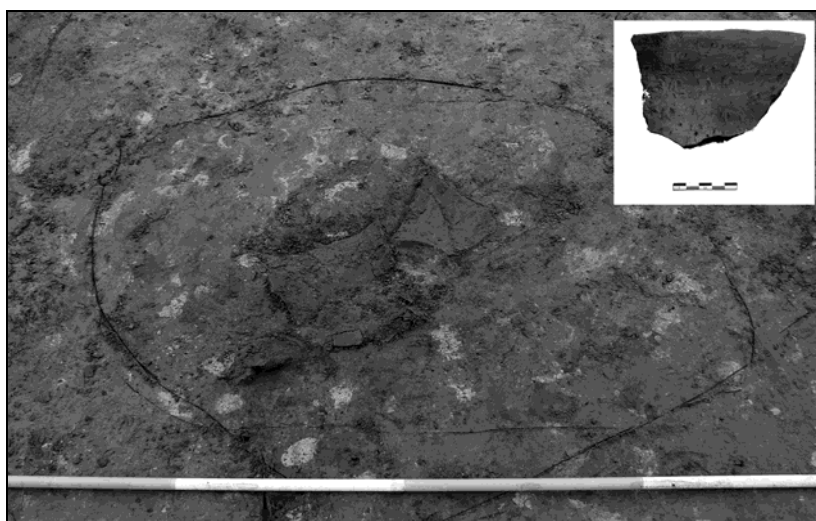

Fig. 2: Grondplan en coupe van kuil I.1.

Aan de oppervlakte waren al twee grote schervenensembles aanwezig, schijnbaar nog in verband, maar gebroken. Bij het opgraven bleek het om twee passende groepen rand- en schouderscherven van eenzelfde pot te gaan. Boven op deze vrij intacte profielen werden nog andere losse scherven teruggevonden. Het leek erop, alsof een pot op de bodem van de kuil

op zijn zijkant lag en dat zijn onderste zijde zo redelijk goed bewaard is gebleven (Fig. 3).

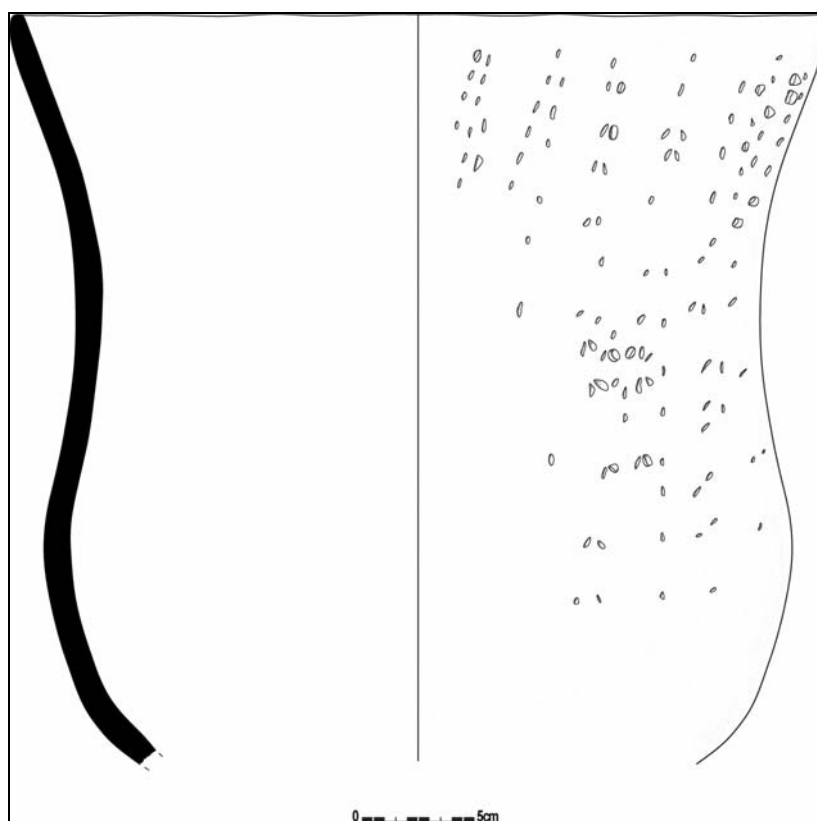

*Fig. 3: Veldopname van de kuil I.1 in het vlak met het aardewerk in situ.
Inzet: Randfragment met verspreide nagelindrukken.*

In totaal werden 14 randen (1061 g) en 130 wandfragmenten (3502 g) gerecupereerd. Deze 144 scherven behoren alle tot een open recipiënt met een vrij grote opening van 35 cm diameter. De bodem ontbreekt, maar de op zijn minst 32 cm hoge pot vertoont een klokvorm. Het vrij hard gebakken aardewerk vertoont aan het oppervlak een oranjebruine kleur, terwijl de kern in doorsnede bijna zwart kleurt. De vershraling is zeer fijn met zeer kleine stukjes schervengruis en een sporadisch voorkomende fractie organisch materiaal. De klei bevat als natuurlijke component fijne kwarts en heel sporadisch komt ook een stukje niet intentionele silex voor.

Over het algemeen lijkt de pot (Fig. 4) van hoogstaande kwaliteit te zijn. Op het oppervlak zijn er versieringen in de vorm van nagelindrukken aangebracht. Deze komen voor vanaf 2 cm onder de rand tot net aan de buik, maar verschillen erg in densiteit en plaatsing. Opvallend zijn een aantal onregelmatige schuine verticale lijnen en de plaatsing van telkens een koppel nagelindrukken, één naar linksboven hellend, de andere naar

rechtsboven. De oppervlakte van de pot lijkt ook met platte dunne lijnen, die meer horizontaal liggen, licht geëffend te zijn.

Fig. 4: Tekening van de finaalneolithische potbeker.

Het aardewerk behoort tot het type potbeker en kan in het finaalneolithicum (eventueel overgang naar vroege bronstijd; 2500 – 2000 v.C.) geplaatst worden. Dit aardewerk wordt meestal als gebruiks aardewerk (voor bereiding en bewaring van voedsel) van de beker culturen gezien. De vulling van de kuil werd volledig in bulk gelicht en naderhand gezeefd. Er kon een minieme fractie verbrand bot en wat houtskool gerecupereerd worden, waarop een 14C-datering werd uitgevoerd. Deze leverde een datering

op van 3860 ± 30 BP of 2470-2200 calBC (95,4 % probability) wat overeenstemt met de relatieve datering van het aardewerk (Hoorne et al. 2009).

Hoe deze finaalneolithische kuil kan geïnterpreteerd worden is niet geheel duidelijk. Misschien maakt de kuil deel uit van een grotere nederzetting, waarvan binnen het tracé geen verdere aanwijzingen zijn gevonden. De kuil kan ook als grafcontext geïnterpreteerd worden. In de ruime regio, in Sint-Denijs-Westrem, zijn drie vergelijkbare kuilen met (bijna) volledige potten of andere speciale bijgiften als finaalneolithische graven geïnterpreteerd (Hoorne et al. 2008a). Bij deze graven zijn echter klokbekers (en geen potbekers die als gebruiksaardewerk worden bestempeld) in de vulling aangetroffen. De interpretatie blijft dus voorlopig nog open.

2.2 Zone II

Zone II bevindt zich in het meest zuidelijke deel van de Voordestraat, nabij de Merendreestraat. Tegen de huidige perceelsgracht ontdekten de archeologen op regelmatige tussenafstand talrijke paalsporen van vermoedelijk postmiddeleeuwse of zelfs recentere datering. Mogelijk zijn het erfafsluitingspalen aan de rand van de brede gracht. Parallel hieraan loopt nog een tweede, smallere gracht die eveneens ongedateerd blijft.

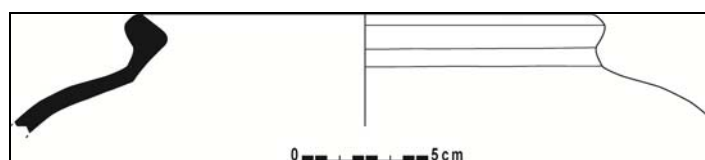
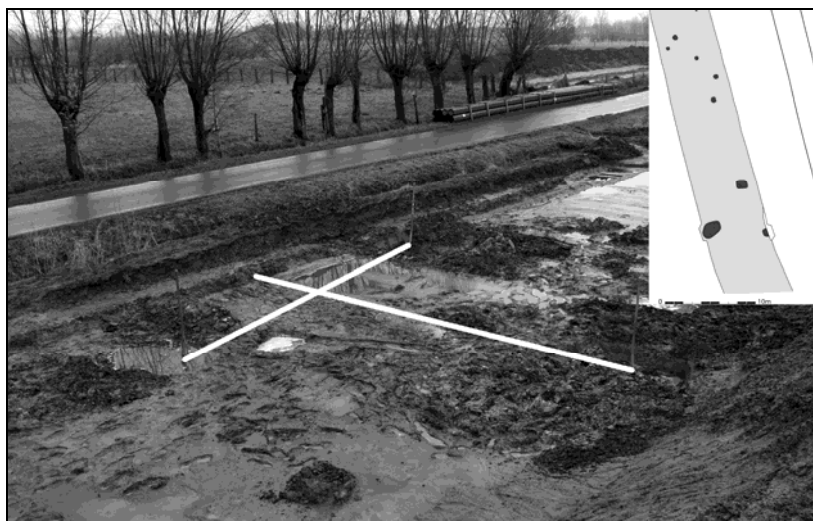

Fig. 5: Aardewerk uit spoor II.1.

Tussen de zone van de afsluitingspalen en de gracht werd nog een ander spoor opgemerkt. Het betrof een afgerond rechthoekig tot ovaal grondspoor van ongeveer 80 cm breed, dat maximaal nog 20 cm bewaard was. In de grijsbruine, heterogene vulling werden 75 wandscherven, 6 randen en 1 oor van een recipiënt gerecupereerd (totaalgewicht 1115 g). Deze fragmenten maken alle onderdeel uit van dezelfde grote 14^e-eeuwse voorraadpot (Fig. 5) (De Grootte 2008: 275-280). Er zijn geen andere sporen

aangetroffen. Mogelijk ging het om een geïsoleerd spoor of een kuil of paal die tot een ruimere site heeft behoord.

2.3 Zone III

Fig. 6: Zicht op het Romeins gebouw tijdens de werkzaamheden. De paalsporen zijn aangeduid met schoppen. Inzet : detailgrondplan van Zone II.

Deze zone ligt ten noorden van Zone I en net ten zuiden van de knik in het traject, aan het kruispunt van de Voordestraat, de Dosweg en Kouterken. Het onderzoek op de zone werd bemoeilijkt door het barre winterweer en de hoge grondwaterstand, die het terrein in een moddervlakte hadden herschapen.

Eerst werden hier zes kleine, donkerbruine paalsporen gedocumenteerd, echter zonder onderlinge verbanden. Door de erg moeilijke opgravingomstandigheden is het mogelijk dat er hier een aantal paalsporen zijn gemist. Men ontdekte eveneens een groot spoor dat in doorsnede vrij diep bleek te gaan, het deed denken aan een groot paalspoor dat bij een gebouw heeft gehoord.

Omdat het terrein verder onderzoek niet mogelijk maakte, wachtte men een aantal dagen op beter en droger weer. Toen de modderpoel meer was uitgedroogd, heeft men specifiek naar andere sporen nabij het eerder gevonden grote paalspoor gezocht; het leverde een mogelijk bijbehorende nokpaal en een tegenoverliggende wandpaal op.

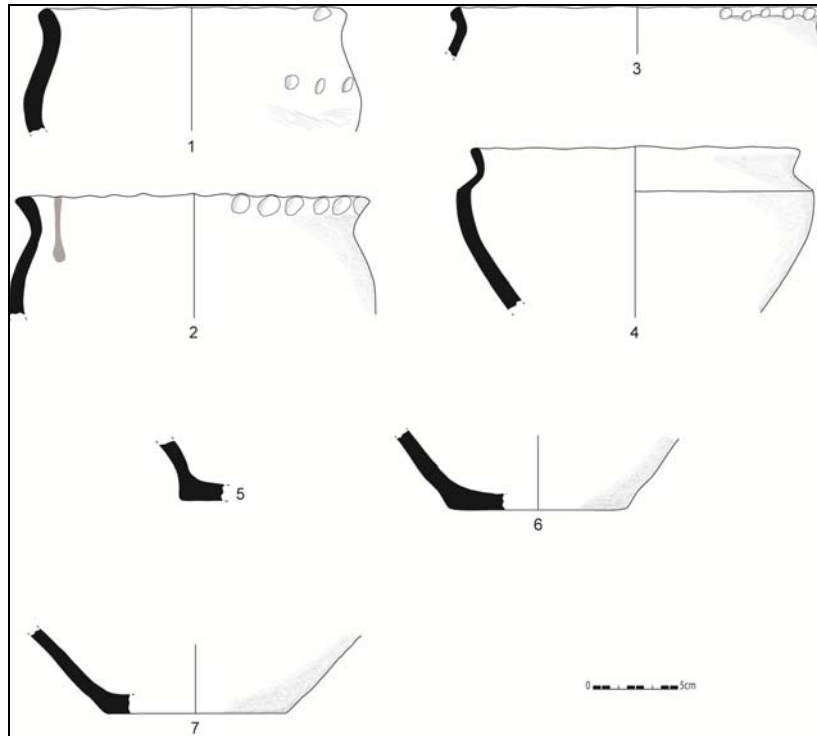
Het leek een gekend grondplan van een kruisvormig, Romeins gebouw te zijn, waarvan ondanks de beperkte breedte van het tracé toch een nokpaal en twee wandpalen konden worden gedocumenteerd.

Het gebouw vertoonde een ONO-WZW oriëntatie en had een vastgestelde breedte van 6 m (midden naar midden van de wandpaal). De lengte van de nokpaal tot het eerste travee mat 5,5 tot 6 m. Had het gebouw een kruisvormige plattegrond met maar twee traveeën, dan kwam zijn lengte neer op 11 tot 12 m. Het is mogelijk dat het gebouw meer traveeën bezat, waardoor de lengte groter kon zijn.

Uit vergelijkbare sites lijkt de eerste hypothese de meest betrouwbare. Een dergelijk kruisvormig gebouw (met twee traveeën) is binnen het KLAD-gebied te Evergem-Molenhoek gedocumenteerd, met vergelijkbare afmetingen (Schynkel & Urmel 2009: 25-27). Voorbeelden van grotere plattegronden met kruisvormige dragende structuur zijn gevonden te Sint-Denijs-Westrem - Flanders Expo (Hoorne et al. 2008b).

Uit de vulling van de nokpaal heeft men verschillende Romeinse scherven gerecupereerd (Fig. 7). In totaal betreft het 27 aardewerkfragmenten, waarvan 3 wanden (12 g) in kruikwaar van Bavay, 3 wandscherven (16 g) terra nigra en 21 grijze handgevormde scherven (521 g). Van deze laatste groep zijn er 4 randen (175 g), 2 bodems (89 g) en 15 wanden (257 g). Er zijn minimum 4 individuen in te herkennen, waarvan 1 kookpot met behoorlijk scherpe schouderknik en één rand van een kookpot met vingertopindrukken. Twee randscherven zijn nog volgens de ijzertijdtraditie vervaardigd. Een eerste heeft een niet erg uitgesproken geknikt S-profiel met vingertopindrukken op de rand en op de schouder en met zeer lichte kamstrepen op de buik van de pot. De tweede randscherf wijst naar een pot met uitstaande rand en met daarop eveneens vingertopindrukken. Opmerkelijk hier is de aanwezigheid van een druppel beschildering langs de binnenzijde van de rand. Dit fenomeen is meermaals herkend in Zeeland en noordelijker in Nederland en vormt momenteel een onderdeel van een

onderzoek door o.a. Wim De Clercq. De twee bodems horen eveneens toe aan kookpotten. Op basis van de vormelijke eigenschappen kan deze context vrij goed in de 1e eeuw n.C. geplaatst worden.

Fig. 7: Selectie van het Romeins aardewerk uit Zone III.

In een van de wandpalen werden 15 wanden (265 g) en 4 scherven, die samen een bodem vormen (192 g), in grijs handgevormd aardewerk aangetroffen. Deze laatste behoren tot één bodem. Uit deze wandpaal werd ook een houtskoolstaal voor een 14C-datering genomen. Deze dateerde de site omstreeks 2020 ± 30 BP of 110 calBC tot 60 calAD (95,4 % probability), wat ook overeenstemt met de relatieve datering van het aangetroffen aardewerk.

Zone III heeft vrij onverwacht toch een belangrijke vondst van een Romeinse constructie met dragende palen in kruisverband uit de 1^e eeuw n.C. opgeleverd. Het gebouw was vermoedelijk 11 tot 12 m lang en 6 m breed. De kleinere paalsporen behoren wellicht tot de rest van het erf bij dit gebouw. Romeinse vondsten zijn zeker niet verwonderlijk in de regio, temeer omdat de gekende vicus van Merendree (De Clercq 1995) op ongeveer 1 tot 1,5 km afstand ligt. Het is echter wel de eerste Romeinse plattegrond die in Hansbeke wordt vastgesteld.

2.4 Zone IV

Deze zone bevindt zich langs het noordelijke deel van de Voordestraat, nabij het 18e-eeuwse herenhuis Het Goyken. Tijdens de prospectie merkte men één spoor op. Het was rechthoekig, erg houtskoolrijk en deels oversneden door een recente verstoring. Het spoor mat 1 m op minimum 80 cm, maar vermoedelijk niet veel breder dan 90 cm, gezien de aanvang van een afgeronde hoek net voor de oversnijding. De bodem was vlak en situeerde zich op maximaal 4 cm onder het opgravingsvlak. De erg houtskoolrijke vulling bevatte geen vondsten.

Vermoedelijk kan dit spoor als brandrestengraf geïnterpreteerd worden. Dergelijke sporen komen veelvuldig voor in de regio, zowel in grafvelden als verspreid in het landschap, ze zijn Romeins van datering (De Clercq 2000). Vermoedelijk is dit spoor dan ook te interpreteren als een Romeins veldgraf.

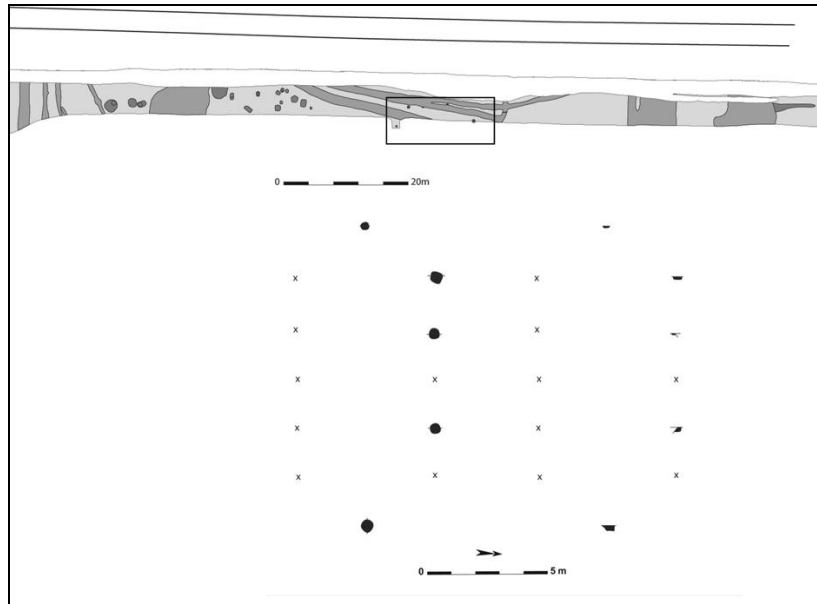
2.5 Zone V

Zone V bevindt zich het meest westelijk op het tracé langs de Voordestraat, ter hoogte van het huisnummer 4, nabij de Vaartstraat en ten noorden van de dorpskern van Hansbeke. Het betreft een ongeveer 140 m lang deel van het traject met verschillende sporen. Er werden heel wat post-middeleeuwse tot subrecente grachttracés aangetroffen die het oudere beeld grondig verstoren. Toch ontdekte men ook verschillende clusters met oudere sporen

Onder een gracht, die ten vroegste vanaf de 17e eeuw te dateren valt, situeren zich in het midden van het traject (Fig. 8) twee paalsporen, die op één lijn met een ander paalspoor liggen. Tegen de zuidelijke sleufwand merkte

men een bijkomende paal op. Men vermoedde hier de aanwezigheid van een (zwaar verstoorde) gebouwplattegrond met licht uitstaande nokstaanders. Daarom breidde men de sleufwand plaatselijk uit en op een ongeveer te verwachten plaats trof men een volgende paal aan. De paalsporen zijn maximaal 15 tot 20 cm diep bewaard onder het opgravingsvlak.

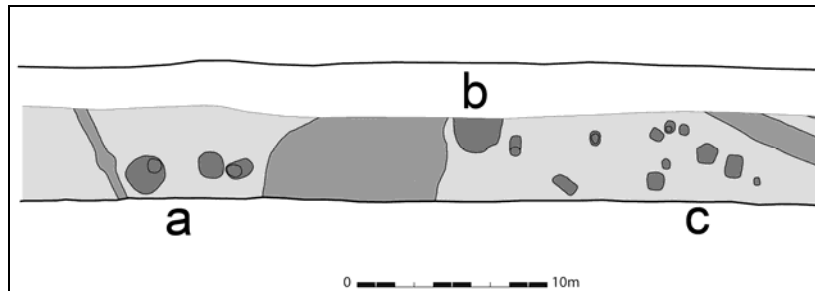
Fig. 8: Grondplan van Zone V met aanduiding en detail van het mogelijke Romeinse gebouw.

Deze plattegrond is vrij zwaar verstoord. Van de noordelijke wand ontbreken twee wandpalen en de hele zuidelijke wand zou buiten het tracé liggen. De structuur meet 12,5 m bij vermoedelijk 6 m en vertoonde een O-W-oriëntatie. Op het eerste gezicht lijkt het om een éénschepige structuur te gaan, maar mogelijk ontbrak nog de middennokstaander. Waar deze kon worden verwacht, liep echter een jongere gracht.

In de vulling van de sporen trof men geen scherven aan. Toch kan men ervan uitgaan dat de sporen vanwege het verschil in vulling, aflijning en uitloging ouder zijn dan de volmiddeleeuwse sporen (zie infra). Typologisch

hoort een dergelijk gebouw met licht uitstaande nokstaanders zonder problemen thuis in de Romeinse periode. Binnen de KLAD-regio werden ze eerder opgemerkt in Knesselare-Kouter (De Clercq et al. 2008).

Vrij afgelegen gelegen van de andere sporen en aan het oostelijke uiteinde van dit deel van het traject bevond zich nog de aanzet van een gracht, doorsneden door een brede recentere gracht. De oudste gracht vertoonde in doorsnede schuine, rechte wanden en een smalle basis. In de vulling werden 4 randen (62 g) en 24 wandscherven (255 g) in grijs aardewerk en een fragment van een maalsteen aangetroffen. De randjes behoren tot drie verschillende kogelpotten en geven de context een vermoedelijke datering van de tweede helft van de 11^e tot de 12^e eeuw.

Fig. 9: Detailgrondplan van Zone V.

Aan het westelijke uiteinde van Zone V lag een langgerekte zone met heel wat verstoringen, ook hier zijn oudere sporen aangetroffen (Fig. 9). Over een lengte van ongeveer 35 m bevonden zich 15 sporen die op basis van vulling en aanlijning vermoedelijk tot eenzelfde occupatiefase behoren (a, b & c).

Helemaal in het westen kwamen grote paalsporen (a) voor. Deze worden van de andere sporen gescheiden door een gracht die zeker in de 17^e eeuw kan worden gedateerd. Het grootste spoor – met een maximale diameter van bijna 2 m - verkleint snel naar een diepere kern met 40 cm diameter. De bodem bevond zich op 30 cm diepte. In de vulling werden 1 rand (4 g), 1 bodem (0,5 g) en 11 wandscherven (139 g) in grijs gedraaid aardewerk aangetroffen. De datering situeert zich wellicht in de 12^e eeuw. De twee andere sporen lijken goed op elkaar. Beide maten circa 1,3 m in het grond-

vlak en waren tot 60 cm diep. Ook in hun vullingen werden kleine hoeveelheden wandscherven in volmiddeleeuws grijs aardewerk aangetroffen. Verder werd nog een groot ondiep spoor (b) onderzocht, dat ten westen van de brede 17^e eeuwse gracht ligt. Het toekennen van een interpretatie is vrij moeilijk, maar in de kuil heeft men 1 grijze wandscherf (6 g) en 1 import wandscherf (6 g) opgemerkt. Deze laatste scherf is vermoedelijk badorfaardewerk uit de 9^e eeuw. Het spoor zelf lijkt wat de vulling betreft goed op de grote volmiddeleeuwse sporen.

Naast dit grote spoor kwam nog een dense cluster van kleine en grotere paalsporen (c) voor met een gelijkaardige vulling. Alhoewel men duidelijk een volmiddeleeuwse cluster van zware en lichtere paalsporen (en grote, ondiepe kuil) had aangetroffen, was het onmogelijk hierin een constructie te herkennen. Toch komen de sporen in een behoorlijk hoge densiteit voor en dit kan erop wijzen dat men een nabijgelegen nederzetting heeft aangesneden. De specifieke landschappelijke ligging – net naast een zandige en drogere opduiking – laat vermoeden dat die nederzetting zich net ten zuiden van het traject moet doorzetten.

3. Een 4000 jaar oud verhaal uit klei

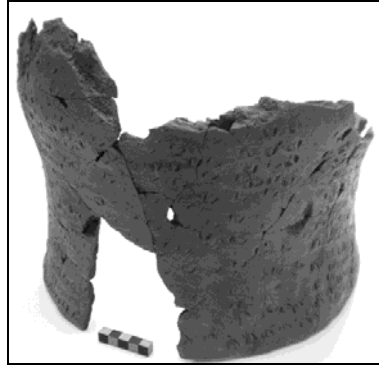
De opvallendste vondst van het tracé was de ontdekking van een ondiepe kuil met aardewerk in prehistorische techniek. Na wat puzzelen bleek het om een deel van een potbeker te gaan, versierd met nagelindrukken, die kan gedateerd worden op de overgang van het finaalneolithicum (2500-2000 v.C.). Het is een erg zeldzame vondst voor de regio.

Daarom werd besloten deze potbeker te restaureren (Fig. 10). De KLAD nam contact op met Paulus Florizoone van de Archeologische Dienst Waasland.

De restauratie was niet evident. Zo was de pot herschapen tot een puzzel met vele verbrokkelde scherven. Verder waren de scherven door het 4000 jaar ondergronds verblijf zwaar vervormd. Sommige stukken waren zo erg vervormd dat ze niet meer in het geheel pasten. De restaurateur en de KLAD beslisten daarop dat alle passende stukken zouden worden geconsolideerd en verlijmd, maar dat de niet passende stukken niet zouden worden ingepast. Deze esthetische keuze levert dus een mooi ogende halve versierde potbeker op in plaats van een volledige maar vervormde versie.

Om dit resultaat te bereiken gaat de restaurateur dus eerst puzzelen, zodat hij weet waar elke scherf oorspronkelijk zat. Eens dat achter de rug is gaat hij alles samen zetten en verlijmen. Zoals opgemerkt waren sommige stukken zo erg vervormd dat ze niet meer in het geheel pasten. Deze stukken werden wel verlijmd maar niet ingepast.

Het resultaat is een verlijmd geheel met hiaten. Deze worden aangevuld met klei. Het patroon met nagelindrukken wordt nagebootst. Daarna worden deze aanvullingen gekleurd met pigmenten, zodat de restauratie niet storend maar wel zichtbaar is.

Fig. 10: De verschillende fases in de restauratie van de finaal-neolithische potbeker.

4. Conclusie

Begin januari 2009 begon de archeologische werfopvolging van de graafwerkzaamheden in het kader van de collectoraanleg van Aquafin te Hansbeke. Dit 4 km lange tracé werd onder moeizame omstandigheden geprospecteerd en leverde 5 verschillende zones met sporen uit diverse periodes op.

De oudste en meest interessante vondst was een kuil met daarin een bijna volledige bekerpot uit het finaalneolithicum (2500 tot 2000 v.C.) op Zone I. Of deze kuil bij een nederzetting heeft behoord of een geïsoleerd gelegen graf is geweest, kan door de beperkte breedte van het afgegraven tracé niet achterhaald worden.

Iets minder oud, maar het meest aanwezig waren de sporen uit de Romeinse periode. Op Zone IV bevond zich een ondiep bewaard brandrestengraf dat, wellicht Romeins, als veldgraf geïnterpreteerd wordt. Op Zone III werd een groot deel van een 1e-eeuwse gebouwplattegrond gedocumenteerd. Het mat vermoedelijk 11 à 12 m bij 6 m, had een ONO-WZW oriëntering en bestond uit een kruisvormig verband van zware, dragende paalsporen. Op zone V werd vermoedelijk eveneens een Romeins gebouw van een ander type aangetroffen. Dit gebouw heeft licht uitstaande nokpalen, mat 12,5 bij 6 m en had een O-W oriëntatie.

Ook de volmideleeuwse periode is goed vertegenwoordigd. Op zone V zijn diverse grote en kleine paalsporen of kuilen aangetroffen die mogelijk behoren tot een grotere nederzetting of een erf in de directe omgeving. Op basis van het aanwezige aardewerk valt deze waarschijnlijk te dateren in de tweede helft van de 11^e tot 12^e eeuw. Op zone II trof men een geïsoleerde kuil met daarin een groot deel van een grote voorraadpot uit de 14^e eeuw aan.

Recentere brede grachten ontbraken evenmin aan het spectrum, maar ze werden niet nader onderzocht.

Ondanks de moeizame weersomstandigheden zijn toch heel wat nieuwe sites aan het licht gekomen en biedt deze circa 4 km lange werkkoffer een uniek inzicht in de occupatiegeschiedenis van het landschap van Hansbeke. Het werkelijke belang van deze succesvolle campagne ligt niet louter in de

documentering van de aangetroffen sporen, maar eerder in het detecteren van nieuwe, ongekende sites. Zo zijn met deze archeologische opvolging opnieuw vijf archeologische sites herkend, ze kunnen worden meegenomen voor beheer- en beleiddoeleinden.

Ons rest enkel nog de instanties en personen te danken die dit onderzoek mogelijk hebben gemaakt: Aquafin NV, Aannemingen Vanlerberghe, gemeente Nevele, Ename Expertisecentrum voor Erfgoedontsluiting vzw, Joris Sergant, Philippe Crombé en Wim De Clercq (Universiteit Gent), Koen De Groote (VIOE), Nele Vanholme en Danny Verheye.

5. Bibliografie

De Clercq W., 2000. Een blik op een decennium archeologisch onderzoek op Gallo-Romeinse vindplaatsen in Oost-Vlaanderen. VOBOV-Info 52: 35-47.

De Clercq W., 1995. De Gallo-Romeinse aanwezigheid in Merendree (Nevele, O.Vl.). Een archeologische survey. Gent (= Onuitgegeven licentiaatsverhandeling UGent).

De Clercq W., Hoorne J. & Vanhee D., 2008. Een inheems-Romeinse nederzetting en versterking. Preventief archeologisch onderzoek te Knesselare-Kouter (2005-2006). Poeke (= Klad-Rapport 8).

De Groote K., 2008. Middeleeuws aardewerk in Vlaanderen. Techniek, typologie, chronologie en evolutie van het gebruiksgoed in de regio Oudenaarde in de volle en late middeleeuwen (10de - 16de eeuw). Deel 1. Brussel (= Relicta Monografieën 1).

Hoorne J., 2009. Archeologische opvolging Aquafin tracé Knesselare fase 2. 7 tot 18 augustus 2006. Poeke (= KLAD-Rapport 12).

Hoorne J., Bartholomieux B., De Mulder G., De Clercq W., Ryssaert C., Berkens M., De Doncker G., Iserbyt N. & Klinkenborg S., 2008b. Voorlopige resultaten van het preventief archeologisch onderzoek te Sint-Denijs-Westrem - Flanders Expo (stad Gent, provincie Oost-Vlaanderen): drie Gallo-Romeinse erven. Romeinendag. Brussel 19-04-2008: 67-72.

Hoorne J., Sergant J., Bartholomieux B., Boudin M., De Mulder G. & Van Strydonck M., 2008a. Een klokbekegraf te Sint-Denijs-Westrem – Flanders Expo (Gent, provincie Oost-Vlaanderen). *Notae Praehistoricae* 28: 99-108.

Hoorne J., Sergant J., Boudin M., Taelman E., Vanhee D. & Van Strydonck M., 2009. Een finaalneolithische potbeker op het Aquafinracé te Hansbeke-Voordestraat (gemeente Nevele, provincie Oost-Vlaanderen). *Notae Praehistoricae* 29: 81-85.

Hoorne J., Taelman E. & Vanhee D., 2009. Archeologische opvolging Aquafinracé Hansbeke, januari-februari 2009. Poeke (= KLAD-Rapport 13).

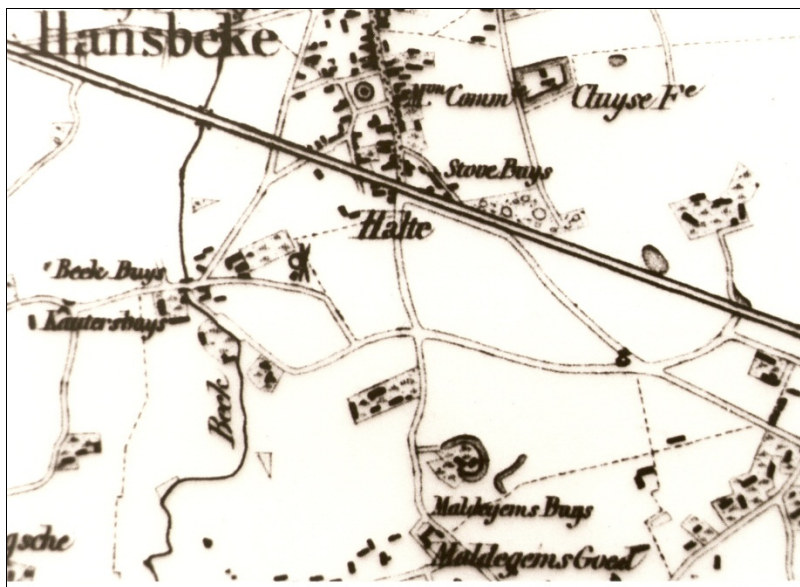
Schynkel E. & Urmel L., 2009. Archeologisch onderzoek Evergem-Molenhoek. 1 oktober tot 23 december 2008. Poeke (= KLAD-Rapport 11).

Johan Hoorne - Evelien Taelman - David Vanhee

DE FAMILIE VAN DER PLAETSE, OLIESLAGERS/MOLENAARS TE HANSBEKE

Drie opeenvolgende generaties van de familie Van Der Plaetse (vader Bernard, zoon August en kleinzoon Léon) waren olieslagers/molenaars op hun eigen olie- en graanwindmolen te Hansbeke.

DE OLIE- EN GRAANWINDMOLEN

1. Uittreksel van de geografische kaart 'Ruyselede' van Vandermaelen (ca. 1840) Hansbeke.

Situatie van de olie- en graanwindmolen Van Der Plaetse.

Op 13 februari 1836 bracht het schepencollege van Hansbeke ter kennis van de inwoners dat *Bernard Van Der Plaetse*, koopman te Hansbeke, bij het gemeentebestuur een rekest had ingediend tot het oprichten van een stenen olie- en graanwindmolen. Eventuele aanmerkingen van com-

modo en incommodo dienaangaande werden ten gemeentehuize op 29 februari ingewacht.¹

De windmolen werd in de dorpswijk, ten zuiden van de kerk, gebouwd en was in 1838 voltooid. Een summierlijke situering van de molen vindt men op de geografische kaart 'Ruyselede' van *Ph. Vandermaelen*, daterend van 1840 of daaromtrent (afb. 1).

Een preciezere situatie van de molen vindt men op de kadastrale kaart van *Philip Popp* uit 1864 (afb. 2). Popp situeert de molen op het perceel sectie A nr. 1345b, omsloten door de toenmalige straten: *Driesschstraat* (nu Ommegangstraat), *Ommegangstraat* (nu Reibroekstraat) en een *landweg zonder naam* (nu Molenstraat).

In de bij de kaart Popp horende kadastrale legger werd het belastbaar inkomen van een *graanwindmolen* (klasse 1) begroot op 304 fr., van een *oliewindmolen* (klasse 1) op 190 fr. Het belastbaar inkomen van de kwestieuze *olie- en graanwindmolen* werd geraamd op 570 fr.

Volgens mondelinge overlevering stond de molen op een kleine molenberg van anderhalve meter hoog. Het stenen molenlichaam was 20 meter hoog. De molen had vijf paar molenstenen waarvan twee paar pletstenen waren.²

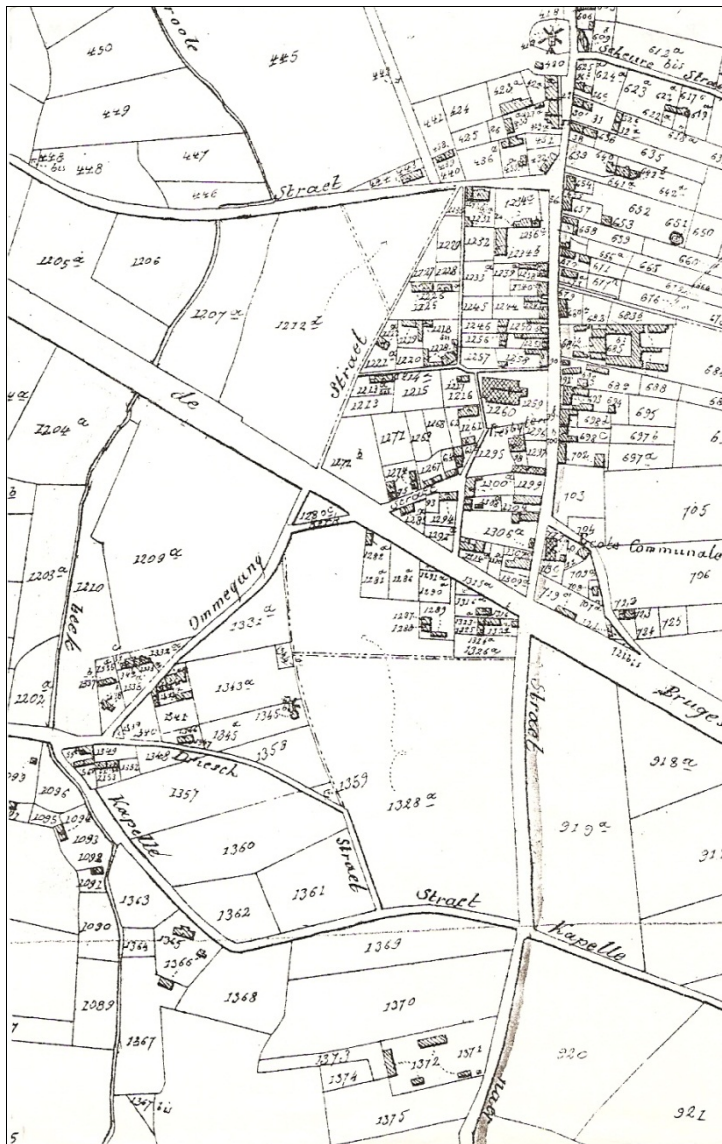
Met een biljet, aangeplakt aan het gemeentehuis op 22 mei 1853, werd aangekondigd dat *Bernard Van Der Plaetse*, olieslager te Hansbeke, een aanvraag had ingediend tot het oprichten, dichtbij zijn olie- en graanwindmolen staande op het perceel sectie A nr. 1345, van een stoomtuig van 8 à 10 paardenkracht tot aandrijving van het maalwerk in de molen, teneinde ook bij windschaarste of windstilte te kunnen malen. Op 25 juni 1853 van 8 tot 11 uur 's voormiddags werd ten gemeentehuize een zitting gehouden waarop men eventuele aanmerkingen van commodo en incommodo kwijt kon. Maar niemand was opgedaagd. De aanvraag tot het oprichten van een stoomtuig werd dienvolgens op 29 juni gunstig geadviseerd.³

---

¹ Rijksarchief Gent (RAG), fonds Hansbeke Modern, nr. 71.

² A. Janssens, De verdwenen windmolens van Landegem en Hansbeke, in *Appeltjes van het Meetjesland*, jaarboek XI, 1960, p. 10, 11.

³ RAG, fds Hansbeke Modern, nr. 73, f 78v-79v.

2. Hansbeke. Uittreksel van de kadastrale kaart Popp (ca. 1864).
 Situatie van de olie- en graanwindmolen Van Der Plaetse
 (perceel sectie A/1345b).

Een aanvraag van *August Van Der Plaetse* tot het oprichten van een stoomtuig van 16 paardenkracht werd na een onderzoek van commodo en incommodo door de Bestendige Deputatie op 26 september 1868 goedgekeurd.⁴

Naderhand diende *August Van Der Plaetse* in 1891 en *Léon Van Der Plaetse* in 1903 andermaal een aanvraag in tot het plaatsen van een (nieuwe) stoomketel.⁵

3. Afgetakeld molenlichaam van de olie- en graanwindmolen Van Der Plaetse, naar een opname van 1946.

Sedert 1900 of daaromtrent zou in de molen enkel nog olie gewonnen zijn. In 1940 werd alle activiteit stopgezet (afb. 3). In 1953 volgde een gedeeltelijke afbraak van de molen. In 1956 werd het gehele molenlichaam afgebroken en kort daarna brak *Raymond De Reu* de schoorsteen af. Op de oude molensite zijn nog resten van de funderingen achtergebleven (afb. 4).

---

⁴ RAG, fds Hansbeke Modern, nr. 1, f 64r, v.

⁵ RAG, fds Hansbeke Modern, nr. 74, f 84r en nr. 74, f 161v.

4. Molenstraat tussen de huisnummers 12 en 16.
Achtergebleven resten van de funderingen van Van Der Plaetses molen.

HET MOLENAARSHUIS

Een bijhorende legger⁶ van het *kohier van grondbelasting*⁷, geverifieerd op 12 september 1816 door L. Mestdach, Directeur van de Directe Belastingen, geeft een gedetailleerde lijst van de *gebouwde eigendommen* met vermelding van de eigenaars, de kadastrale ligging, de klasse van de gebouwen, het kadastraal inkomen, evenals het gezamenlijk aantal deuren en vensters van ieder huis.

De nummering van de percelen verwijst naar een *kadastraal plan* van Hansbeke uit 1813, ingedeeld in vijf secties A, B, C, D en E. Dit plan werd

---

⁶ RAG, fds Hansbeke Modern, nr. 32.

⁷ RAG, fds Hansbeke Modern, nr. 30.

opge maakt door *ingénieur géomètre De Vijlder*, die zijn opmetingen *in situ* op 20 november 1811 had beëindigd.⁸

5. Uittreksel van het kadastraal plan De Vijlder (1813).
Situatie van het molenaarshuis Van Der Plaetse (perceel D/243).

De woning die molenaar Bernard Van Der Plaetse betrok, wordt vermeld in het voornoemde kohier van grondbelasting en gesitueerd op het kadastraal plan De Vijlder (perceel D/243) (afb. 5). Dit huis, gerangschikt in de klasse 3 met een kadastraal inkomen van 84 fr. had gezamenlijk 31 vensters en deuren, en was toen eigendom van *Constant Beels*, hotelier in het wethuis van Hansbeke.⁹ De woning zou in 1846 verbouwd zijn.

⁸ Dit kadastraal plan, bestaande uit een overzichtskaart en zeven deelkaarten, berustte enkele jaren geleden nog in het gemeentearchief van Nevele, maar is er momenteel onvindbaar.

⁹ A. Martens, Gebouwde eigendommen te Hansbeke, anno 1816, in *Heemkundige Bijdragen uit het Meetjesland*, jg. 3, 1989, nr. 1, p. 35-40.

Op de kaart *Popp* (1864) vindt men dit molenaarshuis op het perceel sectie A nr. 1342a, gelegen langs de toenmalige *Ommegangstraat* (nu Reibroekstraat), in de onmiddellijke omgeving van de molen. Het werd toen gerangschikt in de klasse 4 met een belastbaar inkomen van 150 fr. Op de aangrenzende percelen nrs. A/1342b en A/1342c bevonden zich twee huizen. Een merkwaardige schets van deze drie woningen staat in de *Atlas pittoresque des chemins de fer de la Belgique*, uitgegeven in 1840 door A. Wauters Brussel (afb. 6).

6. Schets van het molenaarshuis Van Der Plaetse en aanpalende huizen.
(Uit *Atlas pittoresque des chemins de fer de la Belgique*, 1840).

Dit oorspronkelijk molenaarshuis was een bakstenen dubbelhuis van twee bouwlagen en vijf traveeën onder een zadeldak, lijstgevel georiënteerd naar het noordwesten. De eerste bouwlaag had vier rechthoekige vensters en een brede centrale toegangsdeur, de tweede bouwlaag had vijf rechthoekige vensters. Aan de rechter zijgevel bevond zich een koetshuis met inrijpoort onder lessenaardak.

7. Kasteel van M. Léon Van Der Plaetse.
Prentkaart uitgegeven in 1910 door J(oannes) Martens-De Vreese.

Het huidig molenaarshuis (Reibroekstraat 37, 39) (afb. 7) is een ruim he-
renhuis van zeven traveeën en twee bouwlagen onder een schilddak met
pannen; bepleisterde lijstgevel op arduinen plint, middenrisaliet van vijf
traveeën met centrale getoogde deur (het oorspronkelijk molenaarshuis),
links ervan een zijtravee met getoogde venster, rechts ervan een zijtravee
met getoogde deur, afgelijnd met geblokte en beraapte muurbanden; ge-
toogde benedenvensters in geriemde omlijsting op arduinen onderdorpel;
getoogde bovenvensters voorzien van omlijsting met oren en sluitsteen en
doorgetrokken arduinen onderdorpels; bekronend entablement; eenvou-
dige achtergevel.¹⁰

---

¹⁰K. Lanclus, *Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen*, deel 12n1, Brepols Turn-
hout 1989, p. 255, foto 963.

8. Ingekleurde sfeervolle pentekening van Ignace Neerman, uitgegeven in 2007 door Oud-Hansbeke.

**OLIESLAGER BERNARD VAN DER PLAETSE
(1794-1876)**

Bernard Van Der Plaetse (afb. 9) was een zoon van Petrus Van Der Plaetse (ex Nevele) en Maria Vlerick (ex Drogen), geboren te Nevele op 27 december 1794. Hij huwde omstreeks 1825 met *Sophia Vyncke*, geboren te Sint-Denijs-Westrem op 8 maart 1794, dochter van Pieter Vyncke (ex Sint-Martens-Latem) en Coleta Verdonck (ex Sint-Denijs-Westrem).

Het is niet duidelijk waar Bernard Van Der Plaetse in zijn eerste huwelijksjaren woonde. Begin 1829 huisde hij te Hansbeke waar hij koopman was, in 1831 te Nevele waar hij als

9. *Bernard Van Der Plaetse*

landsman ingeschreven werd. In 1833 vestigde hij zich definitief als koopman te Hansbeke.

Het echtpaar kreeg zes kinderen, een jongen en vijf meisjes:

- *Maria-Ludovica*, geboren in 1827, overleden te Hansbeke op 5 september 1839, twaalf jaar oud.
- *August*, geboren te Hansbeke op 1 februari 1829 (zie verder).
- *Dorothea-Constance*, geboren te Nevele op 6 september 1831, huwde te Hansbeke op 2 september 1858 met *Petrus Martens*, geboren te Hansbeke op 4 maart 1810, zoon van Carel Martens en Marie-Rosa Sutterman, landbouwers op het goed ter Elst te Hansbeke. Petrus Martens, reeds 48 jaar oud en ongehuwd, runde toen een landbouwbedrijf langs de Rostraat (perceel sectie A nr. 1372, kaart Popp) (nu Nevelestraat nr. 38). Dorothea baarde er op 1 juli 1859 een kind van het mannelijk geslacht, dat tijdens of kort na de geboorte stierf. Zij overleed twaalf dagen later, op 13 juli 1859. Ze was pas 28 jaar oud. Petrus hertrouwde te Hansbeke op 28 januari 1864 met *Eugenie Coddens*, dochter van Jan-Baptist Coddens en Amelia De Sutter. Hij was gemeenteraadslid van Hansbeke in de jaren 1849-1851 en schepen in 1852-1869. Hij stierf te Hansbeke op 30 januari 1900, bijna 90 jaar oud.
- *Nathalia*, geboren te Hansbeke op 15 juli 1833, huwde te Hansbeke op 21 juli 1869 met *Jan-Baptiste Van Der Schueren*, geboren te Massemen-Westrem op 20 februari 1837, zoon van Constant-Benedict en Eugenia Matthijs, landbouwers. Jan-Baptiste Van Der Schueren was mulder en olieslager te Wetteren.
- *Clemence-Maria*, geboren te Hansbeke op 28 maart 1836, trad in 1854 toen ze 18 jaar oud was in het begijnhof Onze-Lieve-Vrouw ter Hooie (Klein Begijnhof) te Gent, en verbleef er in het convent Sint-Joseph ten Langenakker. Ze overleed te Gent op 9 september 1866, pas 30 jaar oud.
- N.N., een zesde kind van het vrouwelijk geslacht stierf op 28 februari 1840 tijdens of kort na de geboorte.

Het echtpaar Van Der Plaetse-Vyncke werd herhaaldelijk door het noodlot getroffen, verloor vier kinderen: een dochtertje van 12 jaar (1839), een meisje bij de geboorte (1840), een gehuwde dochter van 28 jaar en haar kraamkind (1859) en een dochter-begijntje 30 jaar oud (1866).

Bernard Van Der Plaetse behoorde tot de notabelen van het dorp. Op 14 juli 1836 werd hij bij de volledige vernieuwing van de gemeenteraad tot gemeenteraadslid van Hansbeke verkozen. Hij werd bij de gedeeltelijke vernieuwingen van de raad op 28 oktober 1839 en op 28 oktober 1845 herkozen en continueerde tot 30 oktober 1860. Opnieuw verkozen op 30 oktober 1866, als vervangend raadslid van het uitgeweken raadslid Charles-Jean Deseille, bleef hij functionaris tot aan zijn overlijden in 1876.¹¹

Hij was een vrome katholiek. Vanaf 14 april 1833 tot aan zijn dood was hij lid van de kerkraad. Hij vervulde er verschillende functies: secretaris van het bureel der kerkmeesters (1833-1836), secretaris van de kerkraad (1836-1860), voorzitter van het bureel der kerkmeesters (1860-1866) en voorzitter van de kerkraad (1866-1876).

Hij had een bijzondere verering voor Onze-Lieve-Vrouw Onbevleete Ontvangenis, die van 11 februari tot 16 juli 1858 verscheen aan de 14-jarige Bernadette Soubirous in de grot van Massabielle te Lourdes in de Franse Pyreneeën. Omstreeks 1862 bouwde hij op de hoek van de Reibroekstraat en de Ommegangstraat, nabij het molenaarshuis, een neo-romaanse kapel toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw Onbevleete Ontvangenis¹² (afb. 10).

Hij was ook lid van het Broederschap van de heilige Franciscus Xaverius, dat op 1 mei 1866 door R.D. Vander Stappen jezuïet in de kerk van Hansbeke werd ingesteld.

Zijn echtente Sophia Vyncke overleed te Hansbeke op 14 juli 1863. Hij stierf er op 31 maart 1876, 82 jaar oud.

---

¹¹ A. Martens, *Gemeenteraadsverkiezingen en gemeenteraden te Hansbeke 1830-1976*, Uitgave van Oud-Hansbeke, 2000, p. 11-20.

¹² A. Martens, Het kapelletje van Onze-Lieve-Vrouw Onbevleete Ontvangenis te Hansbeke, in *Het Land van Nevele*, jg. XIX, 1988, afl. 1, p. 29-38.

10. Kapel van O.L.Vrouw-Onbevleete-Ontvangenis aan de samenloop van de Reibroek- en Ommegangstraat.

Bernard Van Der Plaeste bezat in 1864, volgens de kadastrale legger van Popp (artikel 424), benevens de olie- en graanwindmolen en het molenaarshuis, nog 5 huizen, 5 tuinen, 1 boomgaard, 6 partijen zaailand en een bos, met een totale oppervlakte van 2 ha 3a 40 ca. Ook het perceel A/1347 (Popp, artikel 425), gelegen langs de noordzijde van de *Drieschstraet* (nu Ommegangstraat) behoorde hem toe. Het huis (klasse 12), dat erop stond, was eigendom van Henri Vandevoorde *grasmaeyer*.

Popp, Artikel 424 (Vanderplaetse Bernard, mulder Hansbeke)

Perceel nr.	Aard	Grootte ha a ca	Klasse	Belastbaar inkomen	
				ongebouwd	gebouwd
A1203b	Land	22 60	2	14,69	
1332a	Tuin	5 70	2	5,64	
1333a	Huis	2 60	9	2,06	51,00
1334b	Huis	1 70	11	1,36	30,00
1334c	Huis	0 40	13	0,32	12,00
1338a	Boomgaard	4 00	3	2,60	
1339	Tuin (als bosch)	0 70	3	0,10	
1340	Tuin	8 70	2	8,70	
1341	Tuin	9 00	2	9,00	
1342a	(molenaars)huis	7 30	4	5,84	150,00
1342b	Huis	0 60	12	0,48	18,00
1342c	Huis	0 60	11	0,48	30,00
1343a	Land	44 50	2	35,60	
1345a	Land	21 50	2	13,47	
1345b	Windmolen	0 40		0,26	570,00
1346	Tuin	2 80	2	2,80	
1358	Land	11 80	2	7,67	
1359	Land	2 50	2	1,63	
A 184	Land	23 00	3	10,58	
255	Bosch	33 00	1	11,22	
		02 03 40		134,50	861,00

Volgens zijn eigenhandig testament van 20 november 1875 legateerde Bernard Van Der Plaetse aan zijn zoon August:

- drie aan elkaar palende woonhuizen met erf (waaronder het molenaars-huis en *het klein Baeken*), gestaan en gelegen in de Ommegangstraet (nu Reibroekstraat), met een gezamenlijke oppervlakte van 10a 40ca kadastraal gekend onder de perceelnummers sectie A1242a, 1342b en 1342c.
- een partij zaailand, genoemd *het Bijken* (sectie A1203b, groot 22a 60ca), gelegen op de linkeroever van de Grote Beek.
- en een perceel weiland (sectie A975, groot 34a 80ca), gelegen op de oostzijde van de Boerestraat,

Met last van ten eeuwigen dage in de kerk van Hansbeke te doen celebren:

- een *jaargetijde* ter nagedachtenis aan zijn ouders Petrus Van Der Plaetse en Maria Vlerick

- een *wekelijks lof* op donderdag en een *gezongen mis om de veertien dagen* ter gedachtenis aan hemzelf, aan zijn vrouw Sophia Vyncke en aan hun overleden kinderen Marie-Ludovica, Dorothea-Constance en Clemence-Marie (zie verder).

Volgens de wilsbeschikking diende bovendien, na het overlijden van de testateur, gedurende tien jaren op kosten van de twee voorziene kavels respectievelijk van August en Nathalia Van Der Plaetse, *een tweede jaargetijde* gecelebreerd te worden met uitdeling van twee zakken brood aan de armen.

OLIESLAGER AUGUST VAN DER PLAETSE (1829-1909)

August Van Der Plaetse (afb. 12), geboren te Hansbeke op 1 februari 1829, zoon van Bernard Van Der Plaetse en Sophia Vyncke, huwde te Sint-Goriks-Oudenhove met *Marie Adelaide Verstraeten*, dochter van Leander Verstraeten en Catharina Vander Haegen, geboren te Sint-Goriks-Oudenhove op 11 juni 1838.

Te Hansbeke werden zes kinderen geboren, twee jongens en vier meisjes:

- *Léon-Bernard*, geboren op 23 april 1869 (zie verder).
- *Marie-Elisa*, geboren op 4 november 1870, overleden te Hansbeke op 4 februari 1888, 17 jaar oud.
- *Marie-Nathalie*, geboren op 5 oktober 1872, gehuwd te Hansbeke op 5 november 1892 met *Emiel Joseph Van Sinay*, burgemeester te Oultre

12. *August Van Der Plaetse*

(sic), zoon van Jan-Baptiste Van Sinay en Maria-Egidia Raman, geboren te Oultre op 15 september 1862 en overleden te Sleidinge op 7 juli 1920.¹³

- *Stanislas-Leander*, geboren op 11 november 1875 en overleden te Gent op 25 februari 1916, 40 jaar.
- *Marie-Angelique*, geboren op 10 maart 1878, ingetreden op 7 oktober 1896 toen ze 18 jaar oud was, in het begijnhof Onze-Lieve-Vrouw ter Hooie te Gent. Ze verbleef er in het convent Sint-Joseph ten Langenakker. Ze was *geselnede*¹⁴ van het begijnhof. Ze overleed te Gent op 21 juli 1947, 50 jaar oud.
- *Marguerite-Stephanie*, geboren op 7 september 1879, gehuwd te Hansbeke op 14 oktober 1905 met *Emiel Snoeck*, ijzerhandelaar te Aalter, geboren te Aalter op 30 januari 1872, zoon van Florimond Snoeck en Emma Vandendriessche.

° ° °

Op 31 december 1878 verviel het mandaat van burgemeester Frans-Gisleen Borluut, van schepenen Jozef Buysse en van de raadsleden Francies Van De Walle en Charles-Louis Van Hecke. Raadslid Bernard Van Der Plaetse was tijdens zijn ambtstermijn op 31 maart 1876 overleden. Derhalve werd op 29 oktober 1878 te Hansbeke een gemeenteraadsverkiezing gehouden waarbij vijf raadsleden moesten gekozen worden.

Ingevolge de wet Madou van 1877 gebruikte men voor het eerst vooraf gedrukte stembrieven met de kandidatenlijsten van de verschillende partijen. Stemmen op een persoon die niet op een lijst voorkwam, was niet meer mogelijk.

---

¹³ Bertha Van Sinay, zuster van Emiel-Joseph Van Sinay, huwde met Léon Van Driessche, zoon van Eduard en Marie-Louise Schelstraete, geboren te Hansbeke op 10 oktober 1890 en overleden te Gent op 27 september 1953.

¹⁴ De *geselnede* van het begijnhof was de gezellin of raadvrouw van de grootjuffrouw. Als de grootjuffrouw afwezig was, door ziekte verhinderd was, bestuurde ze het hof samen met de raad.

Naast de kandidatenlijst van burgemeester Borluut, bestaande uit Frans-Gisleen Borluut, Jozef Buysse, Pieter-Jozef De Schuyter, Timon Deseille en Charles-Louis Van Hecke (lijst 1), kwam August Van Der Plaetse, die blijkbaar zijn overleden vader als gemeenteraadslid wenste op te volgen, met een éénpersoonslijst op (lijst 2). Hij behaalde echter slechts 42 stemmen terwijl alle kandidaten van de lijst 1 elk met meer dan 100 stemmen verkozen werden.

° ° °

Bij besluit van 30 mei 1877 machtigde de Bestendige Deputatie van de Provinciale Raad van Oost-Vlaanderen de kerkfabriek van Hansbeke om de testamentaire beschikkingen van Bernard Van Der Plaetse te aanvaarden. Dientengevolge moest de kerkfabriek in 1879 een successierecht van 825 fr. betalen.

Het was gebruikelijk voor gefundeerde kerkelijke diensten een hoger tarief aan te rekenen dan voor niet gefundeerde diensten, teneinde de gederfde rente op de door de kerkfabriek betaalde successiebelasting te compenseren.

Derhalve werd, volgens het bisschoppelijk tarief van 27 mei 1873, voor het jaargetijde 15 fr., voor de gezongen missen 11 fr. en voor de loven (volgens plaatselijk gebruik) 2,5 fr. aangerekend. Dienovereenkomstig werd voor de te celebreren diensten aan August Van Der Plaetse, legataris, een jaarlijks bedrag van 442 fr. gevraagd.

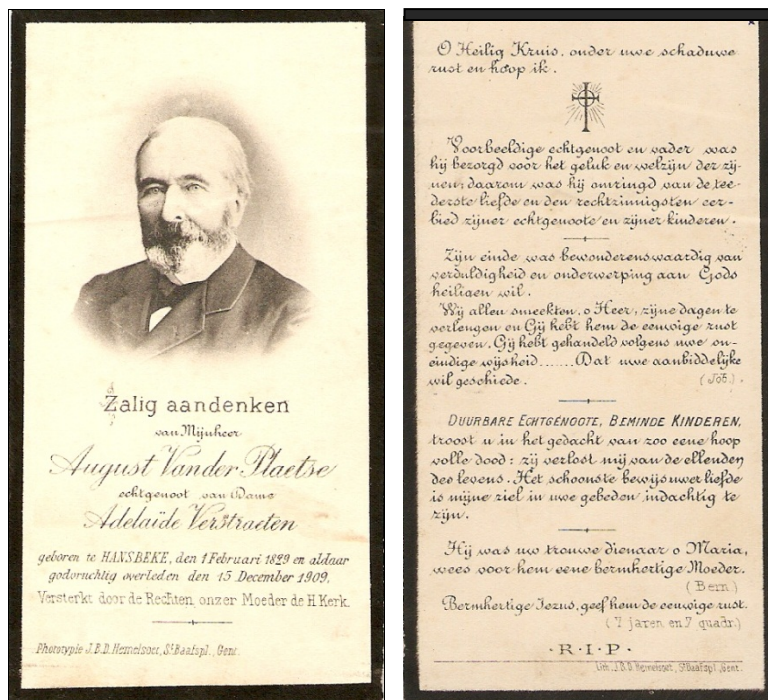
01 jaargetijde		15
27 gezongen missen	27×11	= 297
52 loven	$52 \times 2,5$	= <u>130</u>
		442 fr.

August Van Der Plaetse was echter van mening dat de door zijn vader gelegateerde onroerende goederen op deze wijze te zwaar belast werden, vergeleken met hun opbrengst. Zo ontstond tussen de legataris en de kerkfabriek een aanslepend geschil over de toe te passen tarieven van de kerkelijke diensten, en bleef de uitvoering van de kerkelijke fundatie, ingesteld door Bernard Van Der Plaetse, achterwege. Enkel het tweede jaargetijde met broodbedeling en het wekelijks lof vonden plaats.

Aan het geschil dat 18 jaren aansleepte, kwam pas een definitief einde op 1 april 1894. De kerkraad erkende dat het gevraagde tarief voor de kerkelijke fundatie inderdaad niet in evenredigheid was met de opbrengst van de belaste onroerende goederen. Het jaargetijde werd uiteindelijk, op voorstel van August Van Der Plaetse, getarifeerd aan 13 fr., de gelezen in plaats van de gezongen missen aan 2 fr. ($26 \times 2 = 52$ fr.) en de loven aan 2,5 fr. ($52 \times 2,5 = 130$ fr.) hetzij jaarlijks 195 fr.¹⁵

o o o

¹⁵ A. Martens, Water in de (mis)wijn: een geschil over een kerkelijke fundatie te Hansbeke, in *Heemkundige Bijdragen uit het Meetjesland*, jg. 4, 1990, nr. 4, p. 200-204.

August Van Der Plaetse overleed te Hansbeke op 15 december 1909, 80 jaar oud. Zijn weduwe Adelaïde Verstraeten sleet haar laatste levensjaren in het statig herenhuis (nu Merendreestraat 10) ten noorden van de spoorweg. Ze woonde er met haar zwakzinnige zoon Stanislas en Helena Bultinck, geboren te Landegem op 30 januari 1892, inwonende dienstmeid. Ze stierf er op 18 juli 1914, 76 jaar oud.

OLIESLAGER LEON VAN DER PLAETSE (1869-1964)

Leon Van Der Plaetse, zoon van August Van Der Plaetse en Marie-Adelaïde Verstraeten, geboren te Hansbeke op 23 april 1869, huwde te Lovendegem op 15 september 1904 met *Marie-Prudentia Van De Voorde*, dochter van August Van De Voorde en Clemence D'Hooge, geboren te Lovendegem op 23 juni 1875.

Te Hansbeke werden zes kinderen geboren, drie jongens en drie meisjes:

- *Armand*, geboren op 26 juni 1905, gehuwd te Vinderhoute op 10 augustus 1938 met *Ghislaine De Roose*, dochter van Antoon De Roose en Maria-Octavia Vander Linden, geboren te Vinderhoute op 9 april 1903. Het echtpaar woonde aanvankelijk te Hansbeke Dorp 6bis en verhuisde op 19 september 1939 naar Gent Akkergemlaan 33.
- *André*, geboren op 16 juli 1906 en overleden op 4 augustus 1906, 19 dagen oud.
- *Suzanne*, geboren op 6 juni 1907, overleden te Vinkt op 27 april 2006, 98 jaar oud.
- *Adèle*, geboren op 16 september 1908, verpleegster, stichtster in 1936 van de afdeling Rode Kruis Hansbeke, ingevolge een ongeval overleden te Sint-Niklaas op 9 februari 1990.
- *Maurits*, geboren op 2 juni 1910, tweelingbroer, nijveraar, overleden te Gent op 24 juni 1991.
- *Agnès*, geboren op 2 juni 1910, tweelingzus, overleden te Hansbeke op 22 mei 1994.

14. Groepsfoto van de kinderen van Léon Van Der Plaetse uit zijn eerste huwelijk met Marie Van de Voorde.
Van links naar rechts: Adèle, Suzanne, Agnès, Maurits en Armand Van Der Plaetse.

Prudentia Van De Voorde overleed te Hansbeke op 3 december 1942, 67 jaar oud. Léon Van Der Plaetse, hertrouwde te Hansbeke op 23 maart 1944, toen hij 74 jaar oud was, met *Marguerite De Jaeger*, geboren te Hansbeke op 5 april 1902, dochter van Ivo De Jaeger en Marie-Eulodie Hoste.

De kinderen Suzanne, Adèle, Maurits en Agnès Van Der Plaetse die ongehuwd waren en nog thuis verbleven, verhuisden in 1944 naar het vroegere schoolhuis van de *Vrije Katholieke Jongensschool* in de Melkerijstraat (toen Dorp 78). Leon Van Der Plaetse, zijn echtgenote en haar zuster Marie De Jaeger bewoonden als laatsten het molenaarshuis in de Reibroekstraat (toen Dorp 160) (dat in 1963 aan André Cnudde, fruithandelaar ex Merendree, verkocht werd) en verhuisden naar een nieuwbouw Dorp 72. Léon Van Der Plaetse overleed er op 12 november 1964 in de gezegende ouderdom van 95 jaar. Marguerite De Jaeger stierf te Deinze op 29 december 1995.

Aan het einde van het aardse leven, wacht de geheimzinnige dood, waar het menselijke leven eindigt en het eeuwige begint.

Zalig aandenken aan Mijnheer
**Leon, Jozef, Marie, Bernard,
VAN DER PLAETSE**

Weduwnaar in eerste huwelijk
van Mevrouw Marie VAN DE VOORDE,
Echtgenoot in tweede huwelijk
van Mevrouw Margeurite DE JAEGER.
Geboren te Hansbeke de 23 april 1869, en er zeer
godvruchtig overleden de 12 november 1964 gesterkt
door de H. Sacramenten van onze Moeder de H. Kerk
en de Pauselijke Zegen
Oud Nijveraar
Lid van de Confrerie van het H. Sacrament,
St Pieters Liefdewerk en Voortplanting van het Geloof
Hij was Gemeenteraadslid
Voorzitter
van de Kristelijke Bond der Gepensioneerden
Voorzitter van de Burgerlijke Luchtbescherming
Lid van de Boerengilde

De dood heeft de duurzame overledene niet verrast
over enkele dagen had hij zich verenigd met O L Heer
tijdens zijn Hoogdag van Allerheiligen, neen de dood
heeft hem niet verrast omdat hij als diep overtuigd
kristen voordurend leefde onder de ogen van God
in droefheid en in tegenspoed boog hij gelaten het
hoofd en bad God om moed en sterkte. Zijn gebed
was hoopvol en trouw, het heeft hem getroost en ge-
steund in de moeilijkheden van zijn leven en vooral
in zijn laatste stonden.

Gelukkig is de mens die 't uur van zijn dood altijd voor
ogen heeft en zich alzo weet voor te bereiden om te
sterven. Daarom weest altijd gereed en leeft altijd
zó dat God u niet onvoorbereid zou vinden.

Mijn duurzame echtgenote, gij die mij het leven aan-
genaam hebt gemaakt, ik dank u uit ganse harte voor
al hetgene ge voor mij gedaan hebt, voor de kost-
bare zorgen en tedere liefde die ge mij dag en nacht
hebt bewezen. De goede God moge U zegenen in uw
verder leven, en wil me steeds in uwe gebeden in-
dachtig blijven.

Dierbare kinderen, ik heb gesproken en vermaand.
maar ben u ook voorgegaan met mijn voorbeeld van
onvermoeibare werkzaamheid, lerend wat plicht en
eer is, lerend vooral hoe men God dienen en bemin-
nen moet, blijft getrouw aan God en eens zien we ons
weder in de Hemel.

En gij mijn goede zuster, ook voor u bid ik en dank u
vurig voor zoveel verkwikking en vreugde die gij mij
hebt betoond in mijn ouden dag, dat God het u belone

En gij allen familieleden en vele goede vrienden, ik
zeg u geen vaarwel maar wel tot weerziens bij God
ons aller opperste Vader.

H. Hart van Jezus hoop van die in U sterven.
ontfermt u onzer.

De Familie
dankt u innig voor de blijken van deelneming
en gebeden voor de duurzame overledene

drukk. van roosebeke-langerlaert, hansbeke.

Léon Van Der Plaetse mengde zich herhaaldelijk in de dorpspolitiek.

Bij de gemeenteraadsverkiezing van 18 oktober 1903 moesten vijf raadsleden verkozen worden in vervanging van wijlen Karel-Frans Van De Kerkhove en de uittredende raadsleden Henri De Schuyter, Timon Deseille, August-Constant Geirnaert en Emiel Hanssens. Een volledige kandidatenlijst werd gevormd door de vier uittredende raadsleden, aangevuld met Serafien De Pré (lijst 1). Léon Van Der Plaetse kwam op met een éénpersoonslijst (lijst 2), zoals zijn vader het hem (zonder succes) in 1878 had voorgedaan. Hij werd verkozen met het grootst aantal stemmen (383 stemmen tegenover 269 respectievelijk 241, 234, 224, 178 stemmen voor de kandidaten van de lijst 1). Serafien De Pré viel uit de boot.

Léon Van Der Plaetse continueerde als raadslid tot einde 1926, zetelde opnieuw als raadslid in de jaren 1939-1946, werd op 24 november 1946 verkozen op de lijst 1 van Baziel Muys en benoemd als eerste schepen

(functie die hij vervulde tot einde 1958), en werd in 1958 toen hij al 89 jaar oud was herkozen als raadslid, dat hij bleef tot aan zijn dood.

° ° °

In de Hansbeekse dorpskrant '*Vlakaf*' van november 1995 organiseerde de redactie een grote Vlakaf-enquête. Eén van de vragen was of iemand een goed idee had voor een volgende 'red-actie van de redactie', nadat de vorige 'red-actie' bereikt had dat op 10 maart 1995 op de oude beestenmarkt opnieuw een vrijheidsboom aangeplant werd. De redactie schaarde zich achter het voorstel van *Jozef Geirnaert*: het opgraven van de molenstenen van Verplaetses molen, die bij de afbraak van de molen op de molensite in een gemetste waterput bedolven werden, om ermede in de Molenstraat een molensteenmonument op te richten.

Na gedreven speurwerk *in situ* van enkele redactieleden op 13 april 1997, werden de molenstenen door aannemer *René Verthriest* op 16 mei daaropvolgend uit de waterput bovengehaald: zes intacte molenstenen, vier halve molenstenen en vijf brokstukken van een negende molensteen. Bovendien werd ook de grafsteen van Bernard Van Der Plaetse opgegraven en vond *Raymond De Reu* op het perceel nog een kleine molensteen met ingebeiteld jaartal 1650.

In vergadering op 11 augustus 1997 met de redactie van Vlakaf beloofde het Schepencollege van Nevele haar medewerking. Op 20 maart 2000 werd de bouwvergunning verleend tot het oprichten van een molensteenmonument op de samenloop van de Molen- en Reibroekstraat. De gemeenteraad keurde op 19 december 2000 een toelage van 200.000 fr. goed voor de plaatsing van het monument.

In de maand januari 2001 plaatste het personeel van de technische dienst van Nevele de grafsteen van Bernard Van Der Plaetse en zijn echtgenote Sophia Vyncke tegen de achtergevel van het kapelletje van O.L.Vrouw-Onbevleete-Ontvangen in de Reibroekstraat (afb. 16).

16. Grafzerk van Bernard Van Der Plaetse en Sophia Vyncke, geplaatst tegen de achtergevel van de kapel van Onze-Lieve-Vrouw-Onbevleete Ontvangenis.

Het molensteenmonument (afb. 17) werd ter plaatse gemonteerd op 30 juni 2001 en op kermiszonntag 1 juli 2001 ingehuldigd¹⁶

17. Molensteenmonument opgericht (op de hoek van de Molen- en Reibroekstraat) met de molenstenen van de olie- en graanwindmolen Van Der Plaetse.

---

¹⁶ *Inhuldiging van het molensteenmonument Molenstraat-Reibroekstraat Hansbeke, 1 juli 2001. Uitgave van de Hansbeekse Dorpskrant, 2001.*

De kleinere molensteen met ingebeiteld jaartal 1650 (afb. 18), die mogelijk wel afkomstig kan zijn van de 'heerlijke' rosmolen van Hansbeke en op de site van Verplaetses molen gevonden werd, staat als merkwaardigheid te kijk vóór het voormalig molenaarshuis Van Der Plaetse, in 1994 verkocht aan de families Labarque-Vermeire (Reibroekstraat 37) en Vermeire-Hautekier (Reibroekstraat 39).

18. Molensteen met ingebeiteld jaartal 1650, vermoedelijk afkomstig van de 'heerlijke' rosmolen van Hansbeke, geplaatst vóór het voormalig molenaarshuis Van Der Plaetse.

Albert Martens¹⁷
Gent

---

¹⁷ Hartelijk dank aan Luc Bauwens, Julien De Baets, Monique De Roo, Daniël D'Hooge, Kathleen Lanclus, Oud-Hansbeke, Willy Quintyn, Peter Van de Velde en Valkaf voor hun bereidwillige medewerking.

ENKELE MINDER BEKENDE LANDEGEMSE FRUITSOORTEN

De appel *Trezeke Meyers* is ontegensprekelijk de meest befaamde Landegemse fruitsoort¹, dat staat buiten kijf. Maar ook de Landegemse *Kerrebroeken*, een variant van de pruimenvariëteit *Belle de Louvain*, was in gans de streek erg goed bekend en verspreid.² De aanleg van de spoorlijn van Brussel naar de kust via Landegem in 1838 opende voor deze gemeente een waaier van mogelijkheden voor de plaatselijke handel. Vanaf die periode stellen we een snelle opmars vast van de fruitteelt in en rond Landegem.

Als fruitstreek genoot Landegem een goede reputatie. Zo werden de vroegste kersen, de *lindekers* (early rivers), in de volksmond *Landegemse lindekers* genoemd omdat de eerste kersen van deze soort die gemarkt werden over het algemeen van Landegem en omgeving kwamen.

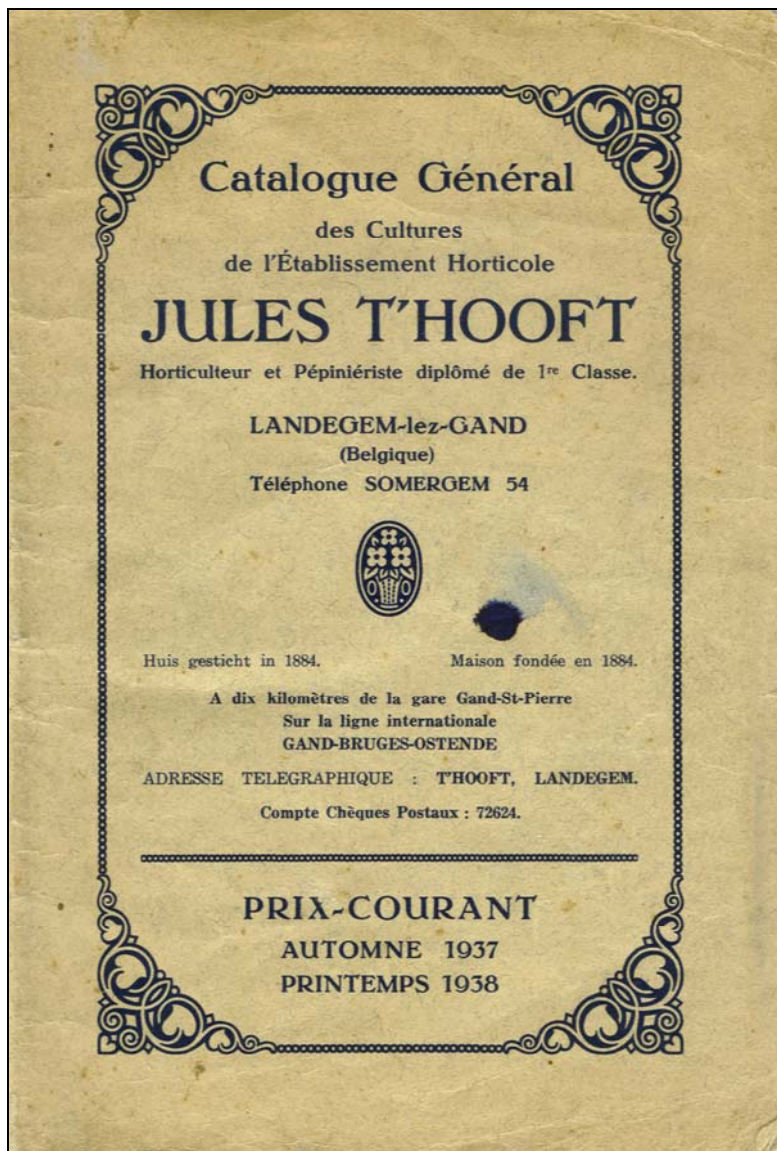
Jules T'Hooft in 1937.

Het succes van de fruitteelt in en rond Landegem zette de telers er toe aan op beperkte schaal te experimenteren. Dit had voor gevolg dat hier enkele nieuwe fruitsoorten ontstonden. De oprichting van het tuinbouwbedrijf van Jules T'Hooft in de Stationsstraat in 1884 als verkooppunt van plantsoenen betekende een extra troef voor de verspreiding van de fruitteelt in de regio. Zo lag het bedrijf ook mee aan de basis van de ontdekking en de verspreiding van de drie navolgende fruitsoorten.

---

¹ BOLLAERT A.; Trezeke Meyers. De Landegemse Belle Fleur, in Huldenummer Jan Luysaert, Het land van Nevele, jg. XLI, maart 2010, blz. 46/56.

² Over deze soort vertellen we in een latere uitgave iets meer.

Catalogus van L'Établissement horticole Jules T'Hooft 1937-1938.

Madame J. T'Hooft

Deze groenachtige gele pruimensoort ontstond tussen de jaren 1930 en 1935. Rond half september waren de vruchten plukrijp. De vruchten waren zacht van vel en hadden, in vergelijking met hun soortgenoten, een zeer kleine pit. De gelijkenis met de *Reine Claude* was sprekend maar deze soort was fijner van smaak.

In zijn *Catalogue Générale des Cultures d'Établissement Horticole Jules T'Hooft* van 'herfst 1937 en lente 1938' biedt de Landegemse tuinder en boomkweker Jules T'Hooft dit ras voor de eerste keer te koop aan. Hoogstammen kosten 15 fr. het stuk, leivorm en piramidevorm kosten 10 fr. het stuk.

De vrucht werd door hem gewonnen uit een zaailing en genoemd naar zijn echtgenote Maria Emilia Van Wassenhove (°Landegem 15 juli 1865 en †Landegem 16 december 1937) of Madame J. T'Hooft.

Maria Emilia Van Wassenhove alias Madame J. T'Hooft

T'Hooft's Reinette

Deze soort kwam in 1925 voort uit een ontaarde tak van de *Dubbele Belle Fleur* op de boomgaard van Jules T'Hooft in de Stationsstraat. Van die tak werd de soort via griffelen³ verspreid en enkele jaren later kwam ze in de handel terecht. In zijn catalogus van 1937/38 beschrijft Jules T'Hooft de soort als volgt: "heeft het uitzicht eener Reinette, het vleesch is geelachtig en fijner van smaak dan de Belle fleur double." De vruchten werden het best verbruikt in de periode van januari tot maart. De soort was verkrijgbaar in hoogstam aan 15 fr. het stuk of in struikvorm aan 8,50 fr. het stuk. Begin de jaren zeventig van vorige eeuw was deze variëteit in Landegem volledig uitgestorven.

---

³ Griffelen of oculeren is een vermeerderingsmethode voor fruitsoorten waarbij een knop van het gewenste ras met een T-snedede onder de schors tegen een tak van het worteldragend deel van de boom wordt bevestigd.

T'Hooft's Reinette (schilderij)

Drij Koningen Peer

Op het platteland werden binnen de kasteeltuinen en in de vele kasteeltjes en zomerverblijven van de bourgeoisie uit de stad diverse perensoorten geteeld. Tussen deze kastelen en verblijven uit de streek bestond er een onderlinge strijd om de mooiste en beste muurperen te kweken maar zij moesten hiervoor meestal rekenen op de kunde en de beroepsliefde van hun hoveniers. Deze laatsten maakten er een erezaak van opdat hun (kasteel)heer met de eer zou kunnen gaan lopen. Sommige van die heren waren ook zelf intens hiermee bezig en trachten door zaaien, enten en occuleren nieuwe soorten te creëren.

Dr. Gustaaf Kluyskens was ook zo'n zoeker en begin de jaren dertig van vorige eeuw kwam hij naar buiten met een nieuwe perensoort die hij in zijn groentetuin had gekweekt. Vermits deze variëteit het best smaakte begin januari kreeg ze de naam *Drij Koningen Peer*. In zijn catalogus van 1937/38 kondigt Jules T'Hooft de peer aan als nieuwigheid. Hij omschrijft de variëteit als volgt: *"wit-vleeschig, half smeltend, sappig, lichtjes gemus-*

keerd, regelmatige groei, mag geëvenaard worden met de beste eetbare peren van Januari."

De soort was bij T'Hooft verkrijgbaar als hoogstam aan 15 fr. het stuk, als 2-jarige pyramide en als leivorm aan 10 fr.

Nadat de familie De Keyser het domein van de familie Kluyskens had aangekocht werden de laatste exemplaren van deze soort geroid.

*Dr. Gustaaf Kluyskens met vrouw en kinderen
voor zijn woning in Landegem.*

André Bollaert
Poesele

Bronnen:

Ons Heem, 1971, jg. XXV nr.1, louwmaand, Sprokkelingen blz. 19 (A.L.).

Catalogue Générale des Cultures d'Etablissement Horticole Jules T'Hooft, 1937-1938.

Erfgoedcentrum Het Land van Nevele, Nevele (Hansbeke).

Met dank aan Jules T'Hooft (Lembeke) voor de waardevolle inlichtingen en documentatie.

EEN HALVE EEUW 'EERLIJK DUURT LANGST' IN ZEVEREN

Op zaterdag 11 en zondag 12 december 2010 had in zaal BLO-Leieland, Kouter 93 in Deinze de viering plaats van het vijftigjarig bestaan van *Eerlijk Duurt Langst* een van de laatste duivenmaatschappijen in het Land van Nevele¹. Sinds haar heropricting is de maatschappij ononderbroken gehuisvest geweest in het café van de familie Heyerick-Longueville in Zeveren. *“Dit is heden ten dage uiterst zeldzaam in de duivensport”* aldus KBDB-voorzitter Pierre Derijst in zijn huldetoespraak tijdens de feestviering op zaterdag 11 december waar tussen de meer dan 150 aanwezigen naast de nationale voorzitter ook provinciaal KBDB-voorzitter Marc De Backer, gedeputeerde van de provincie Oost-Vlaanderen Marc De Buck, de Deinse burgemeester Jacques De Ruyck en talloze lokale hoogwaardigheidsbekleders aanwezig waren. Omwille van haar verdienste aan de duivensport ontving Lisette Longueville, onder luid applaus van de aanwezigen, uit handen van KBDB-voorzitter Derijst de ‘gouden medaille van sportverdienschte voor erkentelijkheid’ van de Koninklijke Belgische Duivenliefhebbersbond. Deze onderscheiding wordt zelden uitgereikt omdat er zeer weinig personen zijn die de prestatie van een halve eeuw ten dienste van duivensport kunnen voorleggen.

Toen Lisette Longueville en Andre Heyerick in 1951 in het huwelijksbootje stapten namen ze hun intrek in de ouderlijke woonst van André op het dorp in Zeveren. Deze woning bestond toen uit een herberg, met een beenhouwerij onder hetzelfde dak, die van dan af *Sportwereld* werd genoemd. André was actief in het lokale verenigingsleven en haalde in de jaren vijftig de beste veldrijders van het land naar Zeveren. Eind de jaren zestig was hij ook één van de pioniers bij het oprichten van de lokale voetbalclub Zeveren Sportief.

---

¹ De ‘Verenigde Liefhebbers Lotenhulle’, gevestigd bij Christiane Verschaeve, Lodorp 103 te 9880-Aalter (Lotenhulle) en ‘Eerlijk Duurt Langst’ zijn begin 2011 de laatste twee duivenmaatschappijen in het historische Land van Nevele.

KBDB-voorzitter Pierre Derijst overhandigt aan Lisette Longueville de 'gouden medaille van sportverdienste voor erkentelijkheid' van de Koninklijke Belgische Duivenliefhebbersbond.

Kort na de Tweede Wereldoorlog was de duivenliefhebberij opnieuw in volle opmars. Waar tot dan toe vooral met de duiven werd gespeeld in middenstandskringen en op de boerderijen kwam vanaf nu ook de gewone man meer en meer in de duivenliefhebberij aan de bak. Er waren toen in het huidige groot Deinze een tiental maatschappijen actief waaronder ook de maatschappij *Eerlijk Duurt Langst*, langs de Oude Brugse Poort in de onmiddellijke nabijheid van de verdwenen vaartbrug in het café van Aloïs De Schans en Sidonie De Wolf. Toen beiden hun activiteit stopzetten, kochten André en Lisette de duivenmaatschappij op en verhuisde ze naar café *Sportwereld* in Zeveren. 's Werelds oudste duivenblad *'De Duivenbode'* vermeldt in zijn edities van eind 1960 de verhuis van de maatschappij en in hun eerste edities van 1961 stond de vluchtkalender van het 1ste speelseizoen in Zeveren afgedrukt.

De viering van 50 jaar *Eerlijk Duurt Langst* valt ook samen met de honderdste verjaardag van de oprichting van Koninklijke Belgische Duivenliefhebbersbond (K.B.D.B) en de 140ste verjaardag van de eerste duivenvlucht die in Zeveren werd georganiseerd. In het Franstalige Brusselse duivenblad 'L'Épervier' lezen we dat er op 8 mei 1870 voor het eerst een duivenwedstrijd in Zeveren werd ingericht door de lokale *société colombophile*. Het kleine Zeveren zou voortaan in de schaduw van Deinze een belangrijke rol gaan spelen in de geschiedenis van de duivensport in de Leie- en Schipdonkstreek². In het voorjaar van 1871 verenigden enkele duivenliefhebbers uit Vinkt en Zeveren zich in een nieuwe maatschappij die *Vooruit* werd gedoopt. Het aantal liefhebbers nam toe en in 1894 werd een nieuwe duivenmaatschappij opgericht: *Vermaak in 't vliegen*. Twee jaar later sloten de maatschappijen van Grammene en Wontergem zich aan bij Zeveren. De maatschappij noemt zich thans *Duivenbond vermaak in 't vliegen* en eind 1898 zijn ook de gemeenten Aarsele, Desselgem, Gottem, Grammene, Oeselgem, Vinkt en Wontergem aangesloten bij de *Bond van Zeveren*. In de beginjaren van de 20ste eeuw telde de bond een honderdtal leden en organiseerden ze elk jaar meer dan twintig vluchten die verspreid werden over de gemeenten die bij hun bond aangesloten waren. De bekendste spelers van de eeuwwisseling toen waren Benoodt uit Oeselgem, Van de Abeele uit Astene en Baziel Martens uit Zeveren, secretaris van de Bond van Zeveren en werkelijk een duivel doet al.

Het verbod om duiven te houden tijdens de Eerste Wereldoorlog was een zware slag voor de duivensport maar als een feniks herrees deze populaire volksport uit zijn as. Nauwelijks bereikte de duivensport een nieuw hoogtepunt of de Tweede Wereldoorlog brak uit maar ook nu overleefde de duivensport. In deze naoorlogse periode situeert zich de bloeiperiode van *Eerlijk Duurt Langst*. Tijdens de jaren vijftig en zestig verplaatsten de duivenmelkers zich hoofdzakelijk nog per fiets, bromfiets of moto, overladen met duivenmanden. Er werd gespeeld met constateurs voor het registreren van de aankomsttijden. De uitslagen werden manueel uitgerekend en met een stylo genoteerd op grote uitslagbladen.

Bij vluchten met honderden duiven was het keihard werken om alles in de kortst mogelijke tijd op papier te krijgen en soms moest men de hele nacht

---

² BOLLAERT A., TUYTSCHAEVER P., De duivensport in het Land van Nevele, in *Het Land van Nevele*, jg. XXXVIII, 2007, afl. 3A en 3B.

door uitrekenen en neerpennen van poelenlijsten, spiegellijsten en uitslagen.

Het was nog de tijd dat er op geen pint of druppel moest gekeken worden, files en alcoholcontroles bestonden toen nog niet. Met wat babbelwater binnen kwamen de tongen los en werden de meest onwaarschijnlijke verhalen door oude of nieuwe kampioenen voor echte waarheid verteld. De zaterdag- en zondagmiddagen in het lokaal waren bij momenten echte volksfeesten en je kon op het lawaai afgaan wie die dag de beste prijzen had binnengehaald.

Heden ten dage is het ledenbestand van de Belgische Duivenbond nog een tiende van wat het toen was: op nationaal niveau resten van de 250.000 leden van toen vandaag nog een goeie 30.000 duivenliefhebbers. Van deze neerwaartse trend is in Zeveren voorlopig weinig te merken. Het aantal hoklijsten bedroeg altijd rond de 100 leden en dankzij de inzet van het bestuur en het lokaal zijn ook voor 2011 108 hoklijsten ingediend bij de Bond.

Alles evolueert en ook in de duivensport is er de laatste jaren veel veranderd. Vandaag is het gebruik van de computer in de duivensport een onmisbaar element geworden en in café *Sportwereld* kan men sinds kort de tussenstanden van de aankomsten op een TV-scherm volgen.

Om tegemoet te komen aan de vraag van de melkers werd het vluchtprogramma de voorbije twintig jaar aangepast zodat zowel de vitesse, de halve fond en de fondliefhebber aan hun trekken komen. Daarnaast zijn er tijdens het seizoen een aantal gratis prijzen te winnen op één of andere vlucht.

Gedurende de voorbij halve eeuw liepen een aantal vluchten iedere keer als rode draad door het programma: de *Hey-Long vlucht*³, de *Hespenvlucht*, het *Herfscriterium* en niet te vergeten de *Ronde van België* die er vanaf het eerste seizoen in 1961 al bij was als afsluiter van het duivenseizoen.

Die Ronde stond in 2003 in het middelpunt van de belangstelling toen de reportageploeg van het populaire TV één-programma *Man Bijt Hond* zijn opwachting maakte in Zeveren en er gedurende een hele week het wel en wee van de Ronde op de voet volgde voor TV-kijkend Vlaanderen.

---

³ Hey-Long : Heyerick-Longueville

Het huidige bestuur bestaat sinds enkele jaren uit: Julien Ghyselincx, erevoorzitter (Deinze), Antoine Pauwels, voorzitter (Meigem), Paul Heyerick, secretaris (Zeveren), Lucien Verstraete, schatbewaarder/inkorver (Deinze), Maurits De Keukelaere, ondervoorzitter (Vinkt), Christian Feys, hulpsecretaris (Bachte-Maria-Lerne), Jacques De Clercq, hulpschatbewaarder (Astene) en Jonas Van Braeckel, bestuurslid/inkorver (Zeveren). Voor de jubileumviering van 2010 kreeg het bestuur de medewerking van een jubileumcomité waarvan deel uitmaakten Paul Gevaert (Meigem) en Filip Van Steenkiste en René Van Laecke (Deinze).

Tijdens de maand september van 2010 kwam de duivenmaatschappij in het AVS-nieuws naar aanleiding van een duiventijdrit voor jongeren. Met dit evenement mikt *Eerlijk Duurt Langst* duidelijk op de toekomst. Het jubileumcomité heeft intussen beslist zich verder in te zetten om de jeugd te integreren in de duivensport en zal in de toekomst blijven verder bestaan als het 'Jeugdcomité'. De duiventijdrit voor de jeugd op de eerste zondag van september zal op die manier in stand worden gehouden.

André Bollaert   Paul Heyerick
Poesele   Zeveren

**UIT HET VELDDAGBOEK VAN DE
225^E DUITSE INFANTERIEDIVISIE.
DE GEBEURTENISSEN IN MEIGEM, NEVELE EN VINKT
VAN 25 TOT 28 MEI 1940**

Via wijlen mijn oom Cyriel Denewet afkomstig van Kanegem - die het op zijn beurt had gekregen van de verzamelaar Firmin Verbeke uit Drongen - kregen we de kopieën van de publicatie 'Der Weg der 225 I.D.'¹

Het is een boek geschreven door Walter Mieke en het brengt op basis van het velddagboek het verhaal van de 225^e Infanteriedivisie en in het bijzonder van het 376^e Infanterieregiment van het Duitse leger².

Dit onderdeel van de Wehrmacht vocht tussen 25 en 28 mei 1940 in onze streek tegen (elite)eenheden van het Belgische leger. In Meigem en Vinkt zijn daarbij niet alleen bijna 200 militairen gesneuveld, maar vielen eveneens ruim 100 burgerslachtoffers. Tientallen mensen werden in het centrum van Vinkt en langs de Heerdweg richting Nevele/Meigem koelbloedig geëxecuteerd door de opgehitste Duitse troepen. In Vinkt alleen gaat het om 86 mensen. We hebben uit die publicatie van Mieke die passages vertaald die handelen over de gevechten in onze streek tijdens de meidagen 1940.

Het is zeker geen vrijblijvend en objectief verhaal, want er wordt bijvoorbeeld niet gesproken van de bovenvermelde executies van de burgers in Vinkt, wel uitgebreid over de weerstand van de zgn. sluipschutters. En het relaas over de feiten in de kerk van Meigen luidt anders dan de Belgische versie.

Maar op zich is het interessant. Het toont een bepaalde perceptie en hoe men op het oorlogsterrein operationeel redeneerde binnen de Duitse oorlogsmachine. Het is een puur technisch verhaal van aanvallen, terugtrekken en wisselen van eenheden, neergepend zonder emotie.

---

¹ Walter Mieke, *Der Weg der 225. Infanterie-Division*, 1980, Verlag Klaus D. Patzwall, Hamburg.

² Een origineel exemplaar bevindt zich bij Joseph De Vlieger in Vinkt. Hij kreeg het van Firmin Verbeke.

*Een Duits officier maakt een verslag op van de toestand
(vermoedelijk langs de Heerdweg).*

We hebben de Duitse benamingen van de verschillende legeronderdelen in het Nederlands vertaald.

Samenstelling van de 225e Infanteriedivisie, met op volle sterkte tussen de 10 à 20.000 manschappen, waarvan een infanterieregiment naar schatting ongeveer 2.500 manschappen omvatte:

Infanterieregiment 333
Infanterieregiment 376
Infanterieregiment 377
Artillerieregiment 225
Aufklärungs-Abteilung 225
Panzerjäger-Abteilung 225
Pionier-Bataillon 225
Nachrichten-Abteilung 225
Sanitäts-Abteilung 225
Feldersatz-Bataillon 225

De 225^e Infanteriedivisie (verder als ID) werd gevormd vanaf 24 augustus 1939 en hield – na 5,5 jaar - op 9 mei 1945 op te bestaan.

Net voor de oorlog was de ID gelegerd in de buurt van Aachen-Düren. De leiding was in handen van luitenant-generaal Ernest Schaumburg³. De divisie werd niet ingezet tijdens de veldtocht in Polen van 1939.

Op 10 mei 1940 ging onder de idyllische naam 'Zitronenfalter' (citroenvlinder) het alarm af en begon de invasie van Nederland en België. De eerste dagen volgde men het front op de voet als reserve-eenheid. Op 14 mei kampeerde de ID in de omgeving van Tilburg. Na de capitulatie van Nederland stak de ID op 15 mei de grens over en vonden de eerste schermutelingen plaats in de provincie Antwerpen. Op 18 mei viel Antwerpen en trok men verder richting Gent. Tot dan toe was het 'ein frischer fröhlicher Krieg' (opgewekte vrolijke oorlog).

Op 24 mei werd het hoofdkwartier van de divisie ondergebracht in Dendermonde, maar tegelijk stond een voorhoede al aan het Kanaal van Schipdonk. De auteur van het velddagboek heeft het over vriendelijke Vlamingen in een dorp dat hem aan Felix Timmermans herinnerde⁴. Het landschap deed hem bovendien aan de 'Heimat' denken. Maar die sfeer zou vlug omslaan.

Pas vanaf nu kwamen de eenheden in meer ernstige gevechtssituaties terecht. We hebben die passages vertaald. Het 333^e Regiment werd afgelost door het 376^e en 377^e Regiment. Het 377^e Regiment⁵ vormde de voorhoede die de aanval tegen Vinkt inzette. Over een front van enkele kilometers probeerde men naast Vinkt ook Nevele in te nemen. Het ging om regimenten waarvan de militairen, inclusief de officieren, nauwelijks gevechtservaring hadden.

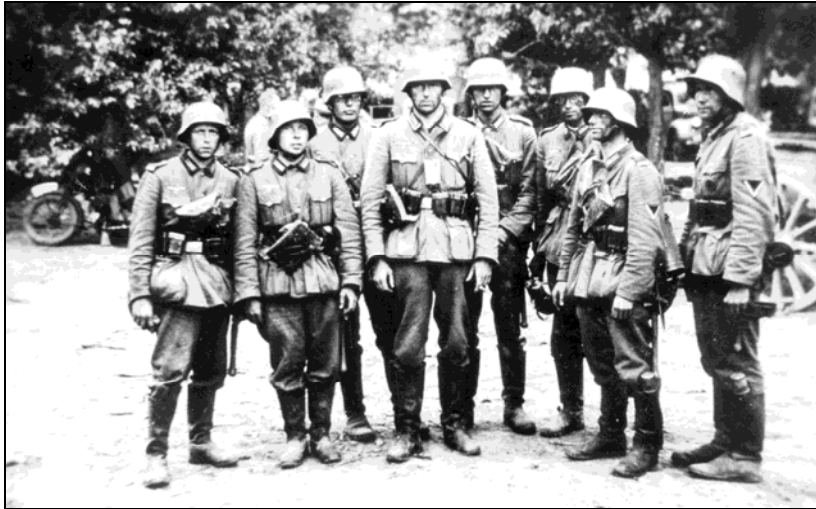
---

³ Ernest Schaumburg was een vaak gedecoreerde held van de oorlogen in Afrika en de Eerste Wereldoorlog. Hij raakte vooral bekend als de bevelhebber van Parijs tussen 1 augustus 1940 en 1 mei 1943. Nadien ging hij op pensioen.

⁴ Zowel Felix Timmermans als Stijn Streuvels waren in de jaren dertig zeer populair in Duitsland.

⁵ Het 377^e Regiment beging nadien de misdaden in Vinkt. Verantwoordelijk bevelvoerend officier was luitenant-kolonel Hodissen die in Rusland zou sneuvelen.

Zij kregen voor zich een tot de tanden bewapende elite-eenheid van het Belgisch leger, die na 15 dagen inactiviteit voor koning en vaderland wou tonen wat ze in haar mars had⁶.

Soldaten van het IR377 - ID225

Vertaling

25 mei 1940

Het 377^e Regiment kan over een noodbrug trekken die door genietroepen is aangelegd over het Schipdonkkanaal en naar Vinkt oprukken. Door sluip-schutters, die gedeeltelijk als burger zijn verkleed⁷ en als partizanen weer-

---

⁶ Joseph De Vlieger vestigde onze aandacht op het boek 'Dunkirk – Fight to the Last Man' (2006) van de Britse auteur Hugh Sebag-Montefiore, die een link legt tussen de gevechten in Vinkt en de terugtrekking van de Britse troepen in Duinkerken.

⁷ De Ardeense Jagers hebben nadien altijd hardnekkig ontkend dat ze zich als burger hebben verkleed. Maar het is in ieder geval een feit dat zij opvallend hard en meedogenloos hebben gevochten. Totnogtoe waren zij tijdens de 18-daagse veldtocht niet in gevechtssituaties betrokken geweest en mogelijk beschouwden

stand bieden vanuit huizen en schuilplaatsen, lijdt het regiment zware verliezen. Er zijn 60 doden te betreuen. Tegen die onzichtbare tegenstander, die ook na de capitulatie nog sporadisch vuurt, hebben de troepen het zeer zwaar. Achter het front werkt de tegenstander met lichtsignalen.

Om de burgerbevolking te ontzien, wordt afgezien van harde maatregelen, zoals het vernietigen van de dorpen door artillerie en het afbranden van de velden. Het offer is zeer hoog. Op te merken valt dat de artillerie van het Belgische leger dapper gestreden heeft. We hebben later vernomen dat een zekere internationale ophitsing een rol heeft gespeeld, iets wat net zoals tijdens de Eerste Wereldoorlog in deze streek te voelen was.

De Vlaming George E. Spittaël⁸ heeft over de gebeurtenissen aan het kanaal een zeer zakelijke beschrijving gegeven. Het is de verdienste van de Vlaming A. Janssens⁹ uit Nevele dat hij met zijn museum ertoe heeft bijgedragen de relatie tussen Belgen en Duitsers¹⁰ te bevorderen.

Er wordt gevochten in het plaatsje Meigem. De bewoners zoeken bescherming voor het eigen artillerievuur en vluchten in de kerk¹¹, waarin al gewonden liggen. Een Belgische granaat treft het dak van de kerk en doet het instorten. Er zijn veel doden en gewonden onder de burgerbevolking. Duitse soldaten bieden hulp, voor zover de krijgsverrichtingen het toelaten.

26 mei

De divisie wordt nu ingezet en moet de overtocht over het Schipdonkkanaal tussen Nevele en Meigem afdwingen. Het 376^e Regiment valt aan om 11 uur en bereikt met de voorste gelederen al in de loop van de dag - en 's

---

ze dit als een kans om zich te onderscheiden. Het ging om de best bewapende elite-eenheid van het Belgisch leger die zeer trouw was aan de koning. Zij verwachten nadien aan de IJzer – net als in WO I – aan de zijde van koning Leopold III de strijd verder te kunnen zetten. Dat dit niet is gelukt, was nadien voor velen een zware desillusie.

⁸ Zie George E. Spittaël, *Duel aan het Schipdonkkanaal*, Eeklo, 1978.

⁹ Zie J. De Vos, A. Janssens, *Het "Lyskanal". Nevele mei 1940*, Nevele, 1980.

¹⁰ De auteur vermeldt het werk van Frans Michem 'Vinkt in Mei 1940' uit 1968 niet. Blijkbaar past deze publicatie, die zeer kritisch is over het Duitse leger, niet in zijn kraam.

¹¹ Deze versie van de feiten klopt niet met de officiële Belgische versie.

avonds met heel het regiment - de linie Kerstbroek-Kerkstraat-Marschkaat.¹² De voorhoede vecht in de Beekstraat en Kruisweg. De voor Nevele liggende divisie-onderdelen komen wegens sterke weerstand niet vooruit. De commandopost van de divisie bevindt zich in Deurle.

Goed gericht vijandelijk artillerievuur bestookt de troepen. De 376^e Fietscompagnie lijdt bij het inrijden van de dorpsstraat in Nevele haar eerste verliezen. Andere eenheden van het regiment volgen. Een licht infanteriegeschut rijdt op een mijn. Links wordt het 377^e Regiment en rechts het 333^e ingezet. Onze artillerie komt te hulp. De tegenstander heeft zich goed gecamoufleerd. Observatoren en sluipschutters zitten in de kerktoren die volgens de wegeaanleg uit de tijd van Napoleon¹³ pal in het midden van de straat ligt, achter de kapotte brug over de Leie¹⁴. Hier verliest het regiment dappere mannen in het gevecht tegen een onzichtbare vijand.

27 mei 1940

Om de aanval verder te zetten worden twee regimenten opgesteld. De divisie vecht op bevel van het korps zonder dekking op de rechter flank.

9u30. De aanval wordt voorbereid en start om 9u40. Het 376^e Regiment komt wegens het open terrein maar traag vooruit, terwijl het 377^e vecht om Vinkt te veroveren. Om 15u30 is de linie Deyshoek¹⁵-Vinkt bereikt. In Vinkt moet het 377^e zich hevig verweren tegen sluipschutters die telkens opnieuw opduiken. Het vuur in de flanken vanuit het noorden en in de rug van het 376^e noodzaakt de divisie om het 333^e naar het noorden te sturen om het naar het westen oprukkende regiment te ondersteunen. Om 17u gaat het 333^e na een korte voorbereiding door de artillerie over tot de aanval.

---

¹² Kerstbroek is Kerrebroek in Nevele en met Marschkaat wordt Meerskant bedoeld in Meigem.

¹³ Napoleon legde straten aan van kerktoren naar kerktoren, recht door de velden.

¹⁴ In het Duitse staat "über die Lys" (vertaling "over de Leie") maar dit is een vergissing en moet zijn "über den Lys-Kanal" (vertaling "over het Schipdonkkanaal") want in Nevele stroomt de Leie niet, wel het Schipdonkkanaal.

¹⁵ Deyshoek is eigenlijk Seyshoek, zijnde een toponiem dat verwijst naar een plaats tussen Vinkt en Lotenhulle.

In aanwezigheid van de divisiecommandant wordt Poesele ingenomen. Zes officieren en 150 manschappen worden gevangen genomen. De divisie voorziet een commandopost aan de weg van Sint-Martens-Lerne naar Vosselare.

Uittreksel uit het oorlogsdagboek van het 376e Regiment:

26 mei 1940

Het 376e Regiment stelt zich op 26 mei 1940 's morgen op langs de weg Deurle-Nevele, verlaat achter Sint-Martens-Lerne de grote straat en positioneert zich aan het kasteel van Meire¹⁶, om het Schipdonkkanaal over te steken en om één km zuidoostwaarts van Meigem aan te vallen. Om twaalf uur is de tocht over het kanaal afgerond.

De pontonbrug, gebouwd door pioniereenheden, is door een artillerievoltreffer vernield. De overtocht gebeurt met opblaasbare rubberboten. Eerst zijn er maar twee voorhanden, nadien komen er nog tien. Ondanks het vijandelijke artillerievuur zijn er geen verliezen.

De compagnies worden opgesteld. De 9^e in Meigem, de 11^e links daarvan en de 10^e als reserve achter de 9^e. Verkenningspatrouilles verklaren dat Meigem vrij is van vijanden. Het bataljon geeft het bevel om Vinkt aan te vallen. Kruiswege wordt zonder strijd bereikt. Het nieuwe aanvalsdoel is Den Duine.¹⁷

De compagnies moeten eerst naar het noorden aanvallen en bij het bereiken van de Poekebeek front vormen naar het westen, waarbij de 9^e Compagnie noordelijk en de 11^e zuidelijk van de beek zullen aanvallen. Aanvallen ten westen van Beekkant lukt niet, omdat de plaats te sterk is bezet door de tegenstander. De in hoge korenvelden vooruitstappende compagnies worden geconfronteerd met zwaar geweer- en machinegeweevuur. Er ontwikkelt zich een moeizaam gevecht om Beekkant. De 9^e Compagnie slaagt er uiteindelijk in om in de zone binnen te dringen. De compagniecommandant kapitein Steinecke sneuvelt daarbij. Ook de rechter colonne van de 11^e Compagnie wordt in de strijd betrokken. De 10^e Compagnie

---

¹⁶ In de Duitse tekst staat verkeerdelijk *Neise*.

¹⁷ Hoog punt aan Artemeersmolen (grens Kanegem en Poeke) en verzamelpunt voor zowel Belgische als nadien Duitse troepen.

wordt tenslotte vanuit het oosten op de plaats ingezet. De 3^e Compagnie die tijdelijk onder het bevel van het bataljon valt, wordt in de vroege namiddag in de bres tussen de 9^e en 10^e Compagnie ingezet. Ze blijft 400 meter voor de plaats liggen. Een beslissing kan niet geforceerd worden, omdat de tegenstander niet goed kan worden aangepakt. Die vecht met opvallende dapperheid en toont zich een meester in het benutten van de dekking. Vanuit huizen, bomen en hagen bestookt hij de aanvaller met geweervuur. Een artillerie-waarnemer die zich meldde bij de 11^e Compagnie had in het vlakke en met talrijke korenvelden bezaaide terrein, geen mogelijkheid om te observeren. Hij gaat met zijn telegrafiegroep terug naar de ruïnes van de molen op Kruiswege. Maar ook hier is geen waarneming mogelijk, zodat de infanterie geen hulp van artillerie kan krijgen.

Hulppost van 225ID aan hoeve van Van Der Vennet in Kruiswege.

In de late namiddag wordt tussen de 9^e en 11^e Compagnie een IG-Zug (pantserwagen?) ingezet. Ook hij brengt geen wezenlijke verlichting. De vijand isoleren om het front te wijzigen, zoals bevolen, blijkt onmogelijk. De aanval van het bataljon blijft steken. In de late namiddag wordt de compagniecommandant van de 11^e teruggeroepen naar de commandopost in een hoeve ten westen van de molen Kruiswege. Het bataljon beveelt dan de compagnies na het invallen van de duisternis opnieuw in te zetten en met versterking weer de weg Vinkt-Nevele bij Kruiswege te bereiken.

De 3^e Compagnie wordt naar het Ie bataljon teruggetrokken. In de loop van de nacht bezetten rechts de 9^e Compagnie (geleid door Luitenant Wagner) en links de 11^e Compagnie de weg Kruisweg-Beekant. De linkervleugel bevindt zich bij de straat Vinkt-Nevele en de rechtere vleugel 900 meter noordelijk. Voor het bataljon komen nog bataljonseenheden van het 178^e Regiment vlakbij Vinkt in contact met de vijand. Zij komen om middernacht terug.

377ID stapt weg uit Vinkt op woensdag 29 mei.

27 mei 1940

De gevechtszone van het bataljon wordt in de vroege ochtend 500 meter naar rechts ingekrompen. Links rukt het IIe Bataljon op.

Het IIe Bataljon geeft het bevel om zes uur in westelijke richting aan te vallen en tot aan de weg Vinkt-Lotenhulle te geraken. De 10^e Compagnie volgt opnieuw rechts achter de 9^e Compagnie als reserve. De 9^e en 11^e winnen vlug terrein. De 9^e Compagnie rukt te ver op in noordelijke richting en verliest de aansluiting met de 11^e. Links van de 11^e rukt de 6^e Compagnie op. Het antitankgeschut van de 225^e Tankjagers dat bij de 11^e Compagnie is ingedeeld, rukt dapper met het voorste geschut van de compagnie op, maar wordt weldra zo in elkaar geschoten dat alle drie de kanonnen uitvallen. Opnieuw is het zoals de dag voordien. De vijand is bereid zich te verdedigen en vuurt gericht vanuit bomen, hagen, korenvelden en hoeven.

De hoge graanvelden maken de aanvaller onzichtbaar en richten zich tegen hem. De tegenstander richt zijn beschieting op die plaatsen waar hij beweging in het koren vaststelt. Opvallend is ook het sterke artillerievuur van de vijand, waar de eigen troepen niets kunnen tegenover stellen. Vooral uit de richting Poeke en Lotenhulle zorgen lichte en middelzware batterijen voor lastige tegenstand.

De beschieting ligt echter slecht. Tegen de middag vuurt een vijandelijke batterij uit de richting van Nevele in de oprukkende linie van het bataljon. Als dan vanuit de rechtervleugel het bericht wordt doorgegeven 'bevel van bataljon: de compagnies nemen hun uitgangspositie terug in' ontstaat een kritieke situatie. De 9^e Compagnie keert conform het bevel terug naar de commandopost van het bataljon. De 11^e Compagnie graaft zich aan de bereikte linie in. De compagniecommandant krijgt het bevel terug te keren tot bij de bataljonscommandant.

Het bataljon wordt opnieuw ingezet. Rechts de 9^e Compagnie die opnieuw voorwaarts trekt naar de vroeger bereikte stellingen, de 10^e Compagnie wordt links naast de 11^e ingezet. Nieuwe aanval, deze keer om 17u aan de Seyshoek. Bij de 11^e Compagnie zijn ondertussen uiteengeslagen manschappen van andere compagnies opgenomen, m.n. drie manschappen van de 6^e Compagnie van het 376^e Regiment en acht van de 11^e Compagnie van het 377^e Regiment. Op weinige na zijn die manschappen in de loop van

de namiddag opnieuw uit elkaar geslagen. De beide onderofficieren van de 12^e Compagnie van het 377^e zijn aan hun machinegeweer gesneuveld.

De aanval leidt opnieuw tot zware verliezen en worden door de tegenstander opnieuw afgebroken. Dan meldt een verkenningspatrouille van de 10^e Compagnie dat er grachten en hagen zijn gevonden, waardoor men ongezien kan vooruitkomen. De 11^e Compagnie gaat afgezonderd van de 10^e voor in de grachten. De 10^e volgt. De Rossemhoeve wordt bereikt. Met het enige meegenomen machinegeweer slaagt men erin de vijandelijke machinegeweren uit te schakelen die actief zijn vanuit een huis van de hoeve. Ondertussen wordt de oude stelling nog steeds onder vuur genomen door vijandelijke artillerie en lichte wapens.

De compagniecommandant van de 11^e Compagnie verdeelt de troepen van de 10^e en 11^e die zich in de Rossemhoeve bevinden in twee gelijk sterke gevechtsgroepen. Die worden met een tussenafstand van 100 meter aan de Seyshoek ingezet. Rechts onder luitenant Falkner, links onder luitenant Gode. De compagnietroepen van de 11^e bevinden zich in het midden. Met het kompas in marsrichting 10¹⁸ gaat het kriskras verder en slechts opgehouden door enkele gewerschoten van de vijand.

Het I^e Bataljon schuift tussen het IIe en IIIe Bataljon in. Naar rechts bestaat er geen verbinding omdat de 9^e Compagnie door het bataljon werd tegengehouden en teruggeroepen om de commandopost van het bataljon te dekken. De Seyshoek wordt tegen 20u30 bereikt; doorstoten tot aan de noordelijke rand. De 10^e en 11^e Compagnie bereiden zich voor op verdediging. De tegenstander is verrast, onderneemt verschillende tegenaanvallen met artilleriesteun maar die worden afgeslagen.

28 mei 1940
België legt de wapens neer.

---

¹⁸ In de Duitse tekst staat Marchkompasszahl 10 en dit betekent 'men marcheert in kompasrichting 10'. De windroos wordt gemakshalve ingedeeld in N, O, Z en W maar echt nauwkeurig is dit niet. Voor het betere werk wordt de windroos ingedeeld in 360° waarbij NOZW overeenkomen met 0/360, 90, 180 en 270 graden. Een moderne interpretatie zou zijn dat ze 10 graden ten oosten van het noorden marcheerden (dit noemt men de azimuth of bearing). (Schriftelijke mededeling van Sebastiaan Luyssaert).

Onderaan de bladzijde staat een impliciete verwijzing naar de burger-slachtoffers in Vinkt.¹⁹

Toelichting

Over de houding tegenover de bevolking in bezette vijandelijke gebieden.

De houding tegenover de burgerbevolking in een vijandelijk land is in het Verdrag van de Den Haag over oorlog te land en in enkele andere verdragen over oorlogsrecht vastgelegd.

(einde vertaling)

Epiloog

De divisie kreeg na Vinkt nog een aantal bewakingsopdrachten (kustbewaking) in Vlaanderen en Frankrijk en werd in december 1941 naar het Russische front gestuurd. Men vocht vooral in de omgeving van Leningrad en trok zich in de loop van 1943 geleidelijk terug. In 1945 raakte het als onderdeel van een Duits leger ingesloten in Kurland²⁰. Men hield er stand tot het einde van de oorlog. De 6.000 overlevenden gaven zich op 9 mei 1945 over en gingen in Russische gevangenschap. Op volle sterkte bedroeg de divisie bijna 20.000 manschappen. De overlevenden keerden rond 1950 terug.²¹

Stefaan De Grootte   Jan Luysaert
Bachte-Maria-Lerne   Merendree

---

¹⁹ Na de oorlog kwamen Obertleutnant Lohmann en Major Kühner van het 377^e regiment voor het Belgische gerecht. Ze kregen elk 20 jaar, waarvan 5 jaar effectief werd uitgezeten. Vele Vinktenaren vonden dat ze de doodstraf verdienden.

²⁰ Regio in Letland, heet in het Lets Kurzeme.

²¹ Een aantal van hen waren getuige en beschuldigde in het proces dat in 1948 in Gent tegen twee Duitse officieren werd gevoerd. Sommigen werden in de Sovjet-Unie ondervraagd. Anderen werden naar ons land gevoerd en opgesloten in de gevangenis van Sint-Gillis.

HERDENKING 70^e VERJAARDAG MEIDAGEN IN VINKT EN MEIGEM

De wreedheden waarvan onschuldige burgers het slachtoffer werden in Vinkt en Meigem in de maand mei 1940 hebben beide dorpen blijvend getekend maar ook elders in Europa vonden dergelijke misdaden tegen burgers plaats.

Op 21 en 22 oktober 2010 kreeg Deinze het bezoek van vertegenwoordigers uit zes Europese landen waar dergelijke oorlogsmisdaden plaatsvonden voor een congres, gespreid over twee dagen, onder de titel *'De herinnering aan oorlogsmisdaden op burgers in Europa tijdens WOII'* (*Remembering the violence against civilians in Europe during the 2nd World War*).

Op donderdag 21 oktober had van 9u30 tot 18u een Engelstalige workshop plaats voor historici in het Kasteel van Ooidonk geleid door Dr. John Carman, Senior Lecturer in Heritage Valuation van de Universiteit van Birmingham in Groot-Brittannië.

In dit congres stond de herinnering aan het collectieve geweld op burgers centraal. Er waren afgevaardigden uit Frankrijk (Oradour en Villeneuve d'Ascq), Nederland (Putten), Italië (Marzabotto en Stazzema), Polen (Michniow), België (Meigem en Vinkt) en Duitsland (Vereniging der Vervolgden van het Nazi-Regime). Binnen het kader van dit evenement werd ook samengewerkt met de scholen van Deinze. In de voormiddag van vrijdag 22 oktober bezochten de deelnemers enkele executieoordens in Vinkt en Meigem.

In de namiddag had een academische zitting plaats in de kerk van Vinkt in aanwezigheid van de heer Herman Van Rompuy, voorzitter van de Europese Raad. Deze zitting werd gevolgd door een receptie in de zaal Sint-Pieters in Vinkt.

De 'Muur van Vinkt' waartegen tientallen mensen werden neergeschoten, kreeg een centrale plaats tijdens de plechtigheid. De laatstejaars van Sint-Hendrik Deinze hadden in de aanloop van de tweedaagse in Vinkt en Meigem zeer intensief gewerkt rond het geweld op burgers en de herinnering eraan. Zo had elke scholier een vredesboodschap geformuleerd en die op de replica van de muur aangebracht. Ook Europees President Herman Van Rompuy schreef een vredesboodschap op de muur.

*Tijdens de plechtigheid in de kerk van Vinkt:
v.l.n.r. Minister van Landsverdediging Pieter De Crem, Burgemeester van
Deinze Jacques De Ruyck, Voorzitter van de Europese Raad Herman Van
Rompuy en eerste schepen van Deinze Jan Vermeulen.*

Alexander Vercamer, eerste gedeputeerde van de provincie Oost-Vlaanderen en voorzitter van de vzw 'Vinkt Mei 1940: waartoe de mens in staat is' verwoordde het tijdens de slotplechtigheid als volgt: *"We hebben een hele weg afgelegd in het omgaan met de gebeurtenissen die onze dorpen Vinkt en Meigem 70 jaar geleden zo ingrijpend hebben getekend. Woede, onbegrip, onmacht, maar in de eerste plaats heel veel verdriet voor het verlies van familie en vrienden, stuk voor stuk onschuldige mensen die niet hadden moeten omkomen, maakte met de tijd meer plaats voor het zoeken naar verzoening. Al vroeg werd zeer actief gewerkt rond de verbredering tussen de getroffen families en de Ardeense Jagers, die hier zo fel verzet hebben geboden tegen de oprukkende Duitse troepen. Op initiatief van de nabestaanden en de gemeente werd een monument/memoriaal opgericht ter nagedachtenis van de slachtoffers. (...) Jaren hebben we met het Vinkt-comité geijverd voor de oprichting van een reflectieruimte. Niemand zal het mij kwalijk nemen als ik speciaal mijn dank betuig aan Jozef De Vlieger, die zich zijn hele leven heeft ingezet voor een blijvende herinne-*

ring aan wat zich hier heeft afgespeeld en die een van de grote bezielers is van zo'n reflectieruimte. Dank zij de subsidie van de Provincie Oost-Vlaanderen, de steun van anonieme weldoeners, de medewerking van de Stad Deinze en vooral van de zusters Franciskanessen staan we vandaag zo ver dat de funderingen zijn gelegd en de bouwwerken volop bezig zijn. Met de hulp van het Ename Expertisecentrum voor Erfgoedontsluiting willen we inhoud geven aan een uiterst moeilijk onderwerp dat aan iedere redelijke verklaring lijkt te ontsnappen."

Europees president Herman Van Rompuy drukt 'meester' Jozef De Vlieger de hand bij zijn aankomst op het kerkplein.

Burgemeester Jacques De Ruyck vond het nauwelijks te vatten dat dergelijke gruwel ook in een vredig dorpje als Vinkt plaatsvond. *"Het dorp kan evengoed elders liggen. Het dorp is van alle landen en van alle tijden. Het kan Lidice, My Lai, Oradour of Putten heten. Alle dorpen zijn goed, en alle namen onvergetelijk. Een wegenkruispunt, een rivier of kanaal ... Onverwachte tegenstand, een opgeblazen brug ... Elk voorwendsel kan worden aangegrepen, elk excuus is bruikbaar. Niet te begrijpen, maar wel uit te leggen."*

Dit tekstfragment komt, weliswaar niet helemaal letterlijk, uit de anno 1985 verschenen (en later bekroonde) roman 'De vermaledijde vaders' van de uit het nabijgelegen Poesele afkomstige schrijfster Monika barones van Paemel.

Wij kunnen er niet omheen dat de 'kroongetuigen', ook in Vinkt, schaarser worden. Feit is dat de gruwel die hier (maar ook elders) gebeurde nooit vergeten mag worden; integendeel het moet blijvend overgedragen worden naar de volgende generaties."

Aldus burgemeester De Ruyck.

Tot slot van de plechtigheid in de kerk kwam de Voorzitter van de Europese Raad, Herman Van Rompuy, aan het woord. De komst van de Europese president werd door de organisatoren vooral gezien als een erkenning en een stimulans voor al wie bezig is met het doorgeven van de herinnering aan wat in Vinkt en Meigem plaatsvond, met de bedoeling te doen nadenken over "tot wat de mens in staat is".

Op 27 mei 1940 was wijlen mijn vader 17. Hij stond hier op de wei in Vinkt. Hij bereidde zich voor op de executie zoals tientallen anderen.

Maar door een plotse beslissing van de Duitsers kon hij met andere niet-Vinktenaren naar huis. Zijn vader stond al dagen op de uitkijk wachtend op de terugkeer van zijn oudste zoon. Achttien jaar later vertelde hij het verhaal van de tragedie van Vinkt aan zijn kinderen op een avond in het toenmalig Belgisch Congo. Ik zie hem dat nog vertellen aan zijn tienjarige oudste zoon en de anderen. Het zou hem tekenen voor het leven. Ik ben hier deze namiddag om bij u te zijn op die zeventigste verjaardag. Om die eenvoudige reden.

Het blijft onbegrijpelijk hoe slecht mensen voor mekaar kunnen zijn en hoe slecht men hen kan maken. Angst om het eigen leven kunnen de moord op eenvoudige onschuldige mannen en vrouwen van een landelijk dorp in Vlaanderen nooit verantwoorden.

Maar vandaag denken we niet aan de moordenaars maar aan de lieve doden. Na hen zouden er nog miljoenen volgen tot in 1945 aan de barbarij een einde kwam. Het was het begin van een verschrikking.

Europa is tot stand gekomen om nooit meer 'Vinkt' mee te maken. De Unie heeft een einde gemaakt aan de schijn van een schaduw van oorlog tussen Duitsland, Frankrijk en Groot-Brittannië. Ik ben geboren in 1947 en voor mijn generatie is er nooit oorlog geweest. We vergeten het niet omdat onze ouders erover konden vertellen of hun eigen verhaal hadden. Voor onze kinderen is de oorlog nog verder af. Zij kunnen vergeten dat mensen tegen mekaar kunnen opgezet worden, dat anderen als minderwaardig kunnen aanzien worden, dat volkeren belangrijker zijn dan mensen. Elke mens telt. Elke mens is gelijkwaardig aan de andere. Wees voor anderen wat je wil dat zij voor jou zouden zijn. Dat is geen naïeve visie. Het is de enige manier om te overleven en om zelf gelukkig te zijn. De liefde moet sterker zijn dan de macht, zeker de brutale macht.

Door 'Europa' konden wij opnieuw normale mensen zijn die samen werken, samen bouwen aan een toekomst. De Unie is het werk van verzoening en solidariteit. Natuurlijk willen wij welvaart en welzijn en ook daarvoor hebben wij Europa nodig maar zonder die ziel van samenwerking tussen volkeren is er geen Europese gedachte.

Nous sommes ici cet après-midi pour être avec nos morts. Ils n'ont pas disparu de notre mémoire ni des cœurs de leurs familles. Nous sommes ici pour les faire renaître cet après-midi d'automne.

Europe was build on the graves of these deaths - and of millions and millions of others. Europe is a work of peace and reconciliation. It is the most generous idea for decades and even centuries. European unification made war impossible. War is the opposite of human dignity.

Het volk van Vinkt is edelmoedig. Ik hoor de 'spekpater' nog vertellen hoe hij hier na de oorlog predikte voor zijn Duitse rugzakpriesters en hoe hier de vrijgevigheid van deze zo getroffen gemeente tegenkwam. Wij mogen nooit vergeten maar we zijn zoveel groter als we verzoenen en boven ons verdriet en onze woede kunnen uitstijgen.

Onze toekomst, die van ons land, van Europa, van de wereld ligt in samenwerken niet in tegenwerken. Natuurlijk moet elk zijn deel doen, maar indien nodig, moeten wij de eerste stap zetten.

*De dood van de mensen van Vinkt en de naburige gemeenten is zinloos. Wij kunnen er alleen een zin aan geven door ervoor te zorgen dat het nooit meer kan gebeuren. En dat is ons gelukt. Dat is een groot teken van hoop. Wij zijn kinderen van de hoop ook op deze droeve dag. De doden verlaten ons niet. De vrede mag ons nooit verlaten.
(Herman Van Rompuy)*

Na het slotwoord in de kerk had rond het Vinktse monument een bloemen- en kaarsenhulde plaats en werd een passend gedicht voorgedragen door de Deinse stadsdichter Martin Carette. Voor het monument las de heer Gedusch, zoon van een Duits officier tijdens de Tweede Wereldoorlog, een pakkende getuigenis voor van hoe hij erachter kwam dat zijn vader een van hen was die mede verantwoordelijk was voor het bloedbad in Vinkt.

W. Gedusch las een aangrijpende brief voor van zijn vader wiens eenheid Vinkt had 'kapotgeschoten'.

Mijn naam is W. Gedusch. Ik ben de jongste van vier kinderen van een Duitse Wehrmachtsoldaat en ik werd in februari 1941 geboren. Mijn vader sneuvelde in 1942 in Rusland.

In het voorjaar van 2001 kon ik voor de eerste keer de veldpostbrieven van mijn vader lezen. Ik wil U graag volgend citaat voorlezen uit de brief die mijn vader op 29 mei 1940 aan mijn moeder schreef vanuit Vinkt.

29.5.40

Lieve F.! Ik kreeg gisterenochtend je lieve brief van 24.5. Heel veel dank daarvoor. De brief bereikte mij op een moment waarop ik wel troost vanuit het vaderland kon gebruiken. Ik was juist een dorp binnengetrokken, dat ons veel bloed heeft gekost. De grootste verliezen kregen we door vrijsschutters.

Onze compagnie heeft de hele voormiddag om het dorp gestreden. Van zodra we in het dorp waren, werd vanuit alle vensters gevuurd... Wij hebben dan het hele dorp overhoop geschoten. Je kunt je wel indenken dat menig burger eraan moest geloven...

In mijn eigen compagnie waren er 2 doden, 7 gewonden en 3 vermisten, waaronder de Hauptfeldwebel. Eén man werd in de buurt van de veldkeuken neergeschoten, de 4 burgers die daaraan hadden deelgenomen hebben geen half uur langer meer geleefd...

Ik schrijf staand in een korenveld...

Hartelijke groeten en kussen voor jou en voor de kinderen.

Jouw H."

Deze brief heeft me zeer getroffen. Ik was ook bang dat het waar was wat mijn vader over de moord op burgers geschreven had. Van de Belgische ambassade kreeg ik dan eerst de dorpsnaam Vinkt. Via het gemeentebestuur kreeg ik dan het telefoonnummer van Jozef De Vlieger, een getuige uit die tijd, die nog in het dorp woonde. Van hem kreeg ik de droevige bevestiging dat de Duitse Wehrmacht werkelijk oorlogsmisdaden had begaan in Vinkt.

Hierbij schokt mij in het bijzonder het feit dat tijdens de aanval van de Duitsers de kerk van Meigem door een granaat werd getroffen en daardoor de vader en tante van Jozef Devlieger in zijn nabijheid omkwamen

Toen ik dan zegde dat mijn vader had deelgenomen aan de aanval op Vinkt, bevestigde de heer De Vlieger mij woordelijk dat hij wist dat "officier G. erbij was".

Het lot van de heer De Vlieger en van alle andere getroffen Belgische burgers was voor mij in 2001 pijnlijk en nu nog evenzeer.

Ik wens voor mij en voor allen dat de herinnering aan deze tragedie bewaard mag blijven.

Tijdens de receptie na de academische zitting maakte de Europese Voorzitter nog ruim de tijd voor een gesprek met de organisatoren, de deelnemers aan de workshop en de jongeren die meegewerkt hadden aan deze tweedaagse rond de oorlogsgebeurtenissen in Vinkt.

(A.B.)

DE ACTIVITEITEN VAN 'HET LAND VAN NEVELE' IN 2010

We organiseerden:

28 maart: Bachte-Maria-Leerne, Kasteel van Ooidonk – Viering veertig jaar Het Land van Nevele met receptie – Huldiging erevoorzitter Jan Luysaert en toekenning *Nevelse huwier* aan graaf Juan t’Kint de Roodenbeke. Voordracht: *"Van kooplieden tot edelen: de familie della Faille, ca. 1550-1650"* door prof. Dr. René Vermeir (Universiteit Gent). (Zie *Het Land van Nevele*, jg. 2010, afl. 2 blz. 75/90)

11 april: Opening van **'Erfgoedcentrum Het Land van Nevele'**, de nieuwe bibliotheek van onze kring. (Zie *Het Land van Nevele*, jg. 2010, afl. 2 blz. 75/90)

15 april – 27 augustus: Poesele – Sint-Laurentiuskerk – *'Het heeft de Heer behaagd tot Zich te roepen...'* - Tentoonstelling van een selectie doodsbriefen uit de eerste helft van de 20ste eeuw uit enkele gemeenten van het Land van Nevele (Lotenhulle, Meigem, Nevele en Poesele). De doodsbrief of rouwbrief is een schriftelijk overlijdensbericht dat aangeplakt wordt (vooral in Zuid-Europa) of verstuurd wordt (in onze streken) om het overlijden van een persoon kenbaar te maken. Het is een zwart of donkergrijs omrande brief met een overlijdensaankondiging en uitnodiging tot de uitvaart.

De tentoonstelling belichtte welke gebruiken vroeger in zwang waren bij een overlijden zoals de brood- en/of gelduitdeling, de metten, de vigiliën, enz.

23 – 24 mei: Nevele – vroegere cichoreifabriek Buysse-Loveling – dubbel-tentoonstelling – *'Veertig jaar Het Land van Nevele'* en *'Het Land van Nevele veertig jaar geleden'* - 500 bezoekers.

'Veertig jaar Het Land van Nevele' riep herinneringen op en vertelde het verhaal van het ontstaan, de groei en de bloei van de heemkring Het Land van Nevele van 1970 tot vandaag aan de hand van foto's, documenten, affiches enz. *'Het Land van Nevele veertig jaar geleden'* toonde een reeks beelden van gebeurtenissen van zo'n vier decennia geleden uit het dorpsleven in de dertien gemeenten van het Land van Nevele. Hiervoor werd een beroep gedaan op het rijke fotoarchief van gewezen persfotograaf

René Van de Walle dat hij aan de Erfgoedcentrum van de heemkring schonk.

Onze Sinksententoonstelling in de fraai gerestaureerde gebouwen van notaris Durerinck

Als toemaatje stelde bestuurslid Daniël D'Hooge, in 1970 bevelhebber van de Nevelse brandweer, zijn documentatie ter beschikking van de eerste grote Vlaamse langspeelfilm 'MIRA' of 'De teleurgang van de Waterhoek' naar een roman van Stijn Streuvels. Willeke Van Ammelrooy en Jan Declair speelden de hoofdrollen, Hugo Claus tekende voor het scenario. Een groot deel van de opnames hadden veertig jaar geleden plaats in de Nevelse Zeistraat, (toeval of niet??) de Zijstraat van Cyriel Buysse in zijn vroegste romans. Nevele was toen eventjes het centrum van cultureel Vlaanderen.

18 juli: Poesele - 26ste uitdeling van bedevaartvaatjes van de donderheilige Donatus tijdens de hoogmis in de St.-Laurentiuskerk te Poesele. (Zie *Het Land van Nevele*, jg. 2010, afl. 3 blz. 97).

9 september: Poesele, Sint-Laurentiuskerk – lezing ‘*Donatus de donderheilige, gisteren en vandaag*’ door André Bollaert, voorzitter van Het Land van Nevele. Opening van de tentoonstelling ‘*Donatus de donderheilige*’ door E.H. Jos Verstraeten deken van Zomergem en gelegenheidstoespraak door de heer Hugo Verhaege, schepen van cultuur van Nevele en ondervoorzitter van Comeet. - 50 aanwezigen.

Opening tentoonstelling ‘Donatus de donderheilige’

12 – 19 september: Poesele, Sint-Laurentiuskerk – ‘*Donatus, de donderheilige*’, tentoonstelling over de verering van de heilige Donatus in de katholieke wereld en in het volksgeloof, 423 bezoekers. Met gidsbeurten op 11, 17 en 19 september (André Bollaert).

Sinds het ontstaan van zijn verering in de 17e eeuw wordt de heilige Donatus aangeroepen tegen donder, bliksem en alle schadelijke natuurelementen zodat hij nogal vlug in de volksmond *de donderheilige* werd genoemd. Op vele plaatsen in Vlaanderen, Wallonië, Luxemburg en de ons omringende landen werden Donatusbroedersschappen opgericht, zoals ook te Poesele in 1860.

Vermits het dit jaar 150 jaar geleden was dat de Donatusbroederschap te Poesele werd opgericht werd met de medewerking van de Poeselse kerkfabriek en parochieploeg een tentoonstelling over de donderheilige ingericht.

De tentoonstelling belichtte niet enkel het verhaal van de Donatusverering in Poesele maar had ook aandacht voor het ontstaan en de verspreiding van de Donatuscultus in en buiten Europa en de verering van de heilige als beschermer tegen de gevaren door de mens gecreëerd. Verder werd aandacht besteed aan de *donderheilige* als verzekeraar, als patroon van de wijnboeren en werd de aandacht gevestigd op de aanwezigheid van de donderheilige in het dagelijkse leven gisteren en vandaag.

*Het versierde Donatus-
beeld in de kerk
van Poesele*

19 september: Nevele - 'Wandeling door het Middeleeuwse Nevele' onder leiding van Jan Luyssaert, 74 deelnemers - Verbroederingsdag met onze collega's van *De Roede van Tielt* die net als *Het Land van Nevele* in 1970 werd opgericht. Ze bezochten ons met 28 van hun leden.

Het Land van Nevele was een van de grootste heerlijkheden in Vlaanderen en de heren van Nevele genoten in het graafschap Vlaanderen gedurende eeuwen een zeer groot aanzien en een prestige. De hoofdplaats van het Land van Nevele was Nevele zelf en die werd *Nevele binnen* genoemd en had het statuut van *stad en vrijheid*, en was nauwkeurig afgebakend van het omliggende platteland *Nevele buiten* genoemd. Op een bepaald ogenblik in de geschiedenis heeft de heer van Nevele aan de inwoners van het dorp een bevoorrecht statuut gegeven zodat het centrum van de heerlijkheid, dus Nevele binnen, verheven werd tot stad en vrijheid. Aan de hand van de teruggevonden toponiemen kon de structuur en het stratenpatroon van het middeleeuwse Nevele gereconstrueerd worden.

25 september: Landegem - 'Buysses literaire erfgenamen' - Literaire avond rond Monika van Paemel en Erwin Mortier in de Klaproos, het auditorium
90

bij de bibliotheek en toekenning van de *Nevelse Huwier* aan beiden. Met de medewerking van prof. Dr. Em. Anne-Marie Musschoot, Trees Coppieters, Jan Luyssaert en André Bollaert. (*Het Land van Nevele*, jg. 2010, afl. 4 blz. 100/107)

10 oktober: Hansbeke - Erfgoedcentrum Het Land van Nevele - '*Het Land van Nevele vertelt*' was een verteldag voor jong en oud met Jan Luyssaert, Trees Coppieters, en André Bollaert over literatuur, spook- en andere verhalen en de oorsprong van onze straatnamen. Met medewerking van de *Nostalbus* van Comeet.

De Nostalbus voor Erfgoedcentrum Het Land van Nevele

Zo'n 100 geïnteresseerden bezochten de Nostalbus en ons erfgoedcentrum. Voor velen was het een eerste kennismaking met onze bibliotheek en sommigen hadden er een daguitstapje van gemaakt. Om 10 uur namen Jan Luyssaert en Trees Coppieters 17 aandachtige luisteraars mee naar het literaire leven van de 19de en de 20ste eeuw in het Land van Nevele. Om 14

uur was het de beurt aan André Bollaert die de 23 aanwezigen liet kennis maken met de wondere wereld van stalkaarsen, korenventjes, geesten in flessen, de maare, slodder enz. figuren die hier allemaal bestonden in de verbeelding van onze voorouders. Ook over de geschiedenis van onze kappen en onze fruitsoorten werd een en ander verteld. De laatste vertelsessie om 16 uur lokte nog een 35-tal toehoorders. In *“Waar lagen de beentjes in de Beentjesstraat”* vertelden Jan Luysaert en André Bollaert iets meer over de oorsprong van de straatnamen in het huidige Nevele. Na elke lezing werden de aanwezigen vergast op een lokaal drankje of streekproduct.

Er was ook een kleine tentoonstelling van lokale fruitsoorten afkomstig van de hoogstamboomgaard van de gemeente Nevele in de Dopershoek in Merendree.

7 november: Landegem - *‘Herinneringswandeling in het frontgebied van oktober 1918’* o.l.v. Jan Luysaert met 58 deelnemers die het gure weer trotseerden.

De Eerste Wereldoorlog kende in de laatste dagen van oktober 1918 en de eerste dagen van november 1918 een bijzondere bloedige afloop langs het Schipdonkkanaal in Hansbeke, Landegem, Merendree en Nevele. Op de grens van Hansbeke en Landegem forceerden de Belgische troepen een doorbraak en probeerden de Duitsers te verdrijven. Aan Belgische kant waren de verliezen bijzonder hoog. Tot op heden kennen we de namen van 168 soldaten die tijdens dit eindoffensief langs het Schipdonkkanaal sneuvelden of enkele dagen na de veldslag aan hun verwondingen bezweken.

9 november: Landegem - *‘Herinneringswandeling in het frontgebied van oktober 1918’* voor alle Nevelse schoolkinderen o.l.v. André Bollaert, Jan Luysaert, Hugo Schaeck en André Stevens. Aan de 250 deelnemende kinderen werd gratis een geïllustreerde brochure over de Eerste Wereldoorlog in Nevele aangeboden samengesteld door Jan Luysaert.

André Bollaert toont aan de kinderen van de St-Gerulfusschool van Merendree waar de Duitse bezetter zich verscholen hield in oktober 1918.

Enkele leerlingen van de St.-Vincentiusschool van Nevele aan het monument ter nagedachtenis van een gesneuvelde soldaat langs het Schipdonkkanaal.

14 november: Tielt - Verbroederingsdag met De Roede van Tielt - Hartelijke ontvangst door onze vrienden van Tielt in het huis *'Mulle de Terschueren'*. Daarna volgde een door iedereen gesmaakte rondleiding in het gebouw zelf en de stad Tielt door Berenice Van Renterghem, voorzitter van *De Roede van Tielt*. 18 deelnemers van Het Land van Nevele.

We verleenden onze medewerking aan:

19 februari: Onthulling monument ter ere van Cyriel Buysse met o.a. onze rondreizende tentoonstelling *'Mijnheer Cyriel'* - Gelegenheidstoespraak door Jan Luysaert over de vieringen van Buysse in Nevele.

23 maart: *De nacht van de geschiedenis - 'Geschiedenis van het bid- en devotieprentje'* door Claude Ghekiere (VVF-Deinze) in De Klaproos, het auditorium aan de bibliotheek te Landegem. Een organisatie van het DF-Landegem. – *'Tussen hemel en aarde - Funeraire geschiedenis van Lotenhulle'* door Arnold Strobbe en Marc Van Acker in de kerk van Lotenhulle. Een organisatie van DF-Lotenhulle-Poeke.

25 april: Boekenstand op de 11de *Genealogische Boekenbeurs* in het (J.O.C.), Jeugd Ontmoetingscentrum Europa-hal, Generaal Maczekplein te Tielt.

25 april: *Erfgoeddag – 'Fake'* - Hansbeke - logistieke steun en lezing door ons bestuurslid dr. Wim De Clercq.

26 en 27 juni: *'Het verenigingsleven in Hansbeke'* - Fototentoonstelling ingericht door Oud-Hansbeke in de Hansbeekse gemeentenzaal. Fotomateriaal uit de collectie René Van de Walle.

12 september: *Open Monumentendag* in Hansbeke. Het verzamelen van documentatie, het constant leiden van gidsbeurten met 3 bestuursleden van 10 tot 18 uur en het samenstellen van de brochure (Hugo Schaeck).

2 oktober: Merendree - *'Bogaardendag in de Dopershoek in Merendree'*, boekenstand, tentoonstelling oude fruitsoorten en lezing (2 x) over *'De vroegste geschiedenis van de fruitteelt in het Land van Nevele'* (André Bol-laert).

10 oktober: Boekenstand op de Genealogische boekenbeurs in Deinze.

11 en 12 december: Viering 50-jarig bestaan van de duivenmaatschappij *'Eerlijk duurt langst'* (Zeveren) in zaal BLO Leieland te Deinze. Medewerking aan de tentoonstelling en gelegenheidstoespraak (André Bollaert, Patrick Tuytschaever).

We namen deel aan alle vergaderingen van de collega-groep erfgoedverenigingen en de vergaderingen van de Expertencommissie Erfgoedbank ingericht door Comeet. We beantwoordden tientallen vragen over archeologie, gebeurtenissen, toponiemen, oude gebruiken, de Nevelse schrijvers enz. in de vroegere dorpen van ons werkgebied en we werkten ook mee aan de rubriek *'Liturgisch hoekje'* in *'Kerk & Leven Groot Nevele'* (Julien Scherpereel).

We gaven enkele gidsbeurten i.v.m. de geschiedenis van en de bezienswaardigheden in Nevele (Jan Luyssaert en André Bollaert) en bezorgden cultuurhistorische informatie aan diverse socio-culturele verenigingen. Op vraag van de gemeente Nevele gaven we advies voor nieuwe straatnamen in Nevele (Jan Luyssaert).

We werkten mee aan een publicatie van De Roede van Tielt over de vallei van de Zeverenbeek in Wontergem (Stefaan De Grootte), aan *'Beelden van een eeuw'* in Het Nieuwsblad (Patrick Tuytschaever) en de promotiefilm over de Nevellandroute van Peter De Kemel (André Bollaert).

Ons bestuurslid Francine De Paepe stelde de indexen op de parochieregisters van Landegem samen. Ze werden uitgegeven in twee delen (dopen 1645-1802 en trouwen/begravenissen 1646-1802) door V.V.F.-Gent.

'Erfgoedcentrum Het Land van Nevele', onze bibliotheek in Hansbeke was vanaf de maand april (met uitzondering van 1 juli tot 15 augustus) elke dinsdagavond open van 20 tot 22 u. Ze was eveneens 8 zondagvoormiddagen open van 10 tot 12 u en werd buiten de openingsuren nog door een vijftal studenten bezocht. Zij werden begeleid bij het opzoeken van materiaal voor hun scriptie.

We verstuurden 9 nieuwsbrieven, een nieuw initiatief dat we in januari 2009 voor het eerst lanceerden, naar zo'n 500 mailadressen. Daarin kondigen we naast onze eigen werking ook de activiteiten aan georganiseerd door erfgoedverenigingen die ons dit mededelen.

Onze reizende tentoonstelling '*Mijnheer Cyriel*' was op 19 februari te zien bij de onthulling van het monument ter ere van Cyriel Buysse. In maart was ze te bezichtigen in de gemeentelijke bibliotheek van Maarkedal.

Ons tijdschrift *Het Land van Nevele* verscheen 4 maal, samen goed voor 448 blz. lokale geschiedenis. Op 9 september verscheen de brochure *Donatus de donderheilige* (32 blz.) en op 9 november verscheen een brochure over de Eerste Wereldoorlog in Nevele (16 blz.) voor de schoolgaande jeugd.

Op 31 december 2010 telden we 456 abonnees op ons tijdschrift d.w.z. 9 minder dan in het recordjaar 2009 (441 in 2008 en 438 in 2007).

Onze website, actief sinds 23 september 2000, telde al zo'n 68.000 bezoekers (waaronder meer dan 3000 Nederlanders en 1000 Amerikanen), de lokale pers was nooit veraf bij de organisatie van onze activiteiten en deze waaraan we onze medewerking hebben verleend.

(A.B.)

MENSEN VAN TOEN

CIJNSPLICHTIGEN VAN DE SINT-BAAFSABDIJ IN 1389¹

De Sint-Baafsabdij van Gent was een van de grondbezitters in het Land van Nevele. In het archief van die abdij is een lijstje bewaard met de namen van cijnsplichtigen (belastingplichtigen) in onze streek.

Een familiekundige kan eruit leren dat de familienamen op het eind van de 14^e eeuw niet erfelijk waren en dat nogal wat vrouwen in eigen naam cijnsplichtig waren. Vertrouwde familienamen zijn in dit lijstje eerder een uitzondering. Toch zijn enkele namen na meer dan 700 jaar nog steeds gangbaar in het Land van Nevele, bijv. Taets, Pester (De Pestel), Vanderstraten, Vanden Hecke, Bollaert, Dobbeler (Dobbelaere), Van den Ackere (Van Acker), Van den Briele.

Transcriptie van de namenlijst

f. 39v°

In landeghem

beatrise jan notekins wijf

Aneesen kinder van der laect

pieter wouters sone pesters

Glorie sijn zuster

Aechten kinder vander straten of vanden hecke

Ende hare dochter kinder

jan claeis sone willaerts

katheline sijn zuster

jan heins zoens kinder

lisebette boin jnghels weue ende haer kinder

mergriete pieter bollaerts wyf

---

¹ RAG, Sint-Baafsabdij, R 43.

Willem aechte kinder

f. 39v°

*In lederne te S. marien
Jan mabelien sone liebaerts
beatrise Jacobs wedue vander kerken
Ende haer kindre
beele claeis dochter dobbelers
gillis noes sone
katheline gillis noes dochter
Mergrieten kinder gillis noes dochter was*

f. 40r°

*In merendre
Jan vele evene ende merin sijn wijf
avezoete pieter bonins zuster
mergriete jans wyf vanden acker
Ende .ij. hare kinder
mergriete jans wijf vanden briele
Merin haer dochter merin
Simoens kinder vander dormen
Mergrieten kinder simoens taets dochter
Glorie simoen taets dochter
katheline zeghers wevers
Ende .ij. hare kindre*

In ansebeke

*Mergrieten kindre vele evene
beatrise ghiselen jnghels dochter
ysebelen kinder olivier smeeds
Mergriete verginen dochter vander varent
Glorie kathelinen dochter sturbouts glorie
Ende hare kinder*

*In nevele
jan jans moers sone
Merin sijn zuster merin
Aechte jans bouvers wijf*

*In loe bi pouke
Heyle henlaerts dochter
pieter haer broeder
katheline vander linden
katheline haer dochter*

Vertaling in modern Nederlands

In Landegem
Beatrise, de vrouw van Jan **Notekins**;
de kinderen van Aneese **van der Laect**;
Pieter, de zoon van **Wouter de Pester**;
Glorie, zijn zuster;
de kinderen van Aechte **vander Straten** of **vanden Hecke** en de kinderen
van haar dochter;
Jan, de zoon van Claeis **Willaerts**;
Katheline, zijn zuster;
de kinderen van de zonen van Jan **Heins**;
Lisebette de weduwe van Boin **Jnghels** en haar kinderen;
Mergriete de vrouw van Pieter **Bollaert**;
de kinderen van Willem **Aechte**.

In Sint-Maria-Leerne (nu: Bachte-Maria-Leerne)
Jan **Mabelien**, de zoon van Liebaert;
Beatrise, de weduwe van Jacob **van der Kerken** en haar kinderen;
Beele, de dochter van Claeis **Dobbeler**;
de zoon van Gillis **Noes**;
Katheline, de dochter van Gillis **Noes**;
de kinderen van Mergriete, de dochter van Gillis **Noes**.

In Merendree
Jan **Vele Evene** en Merin zijn vrouw;
Avezoete, de zuster van Pieter **Bonin**;

Mergriete, de vrouw van Jan **vanden Ackere** en haar 2 kinderen;
Mergriete, de vrouw van Jan **van den Briele**;
Merin, haar dochter;
de kinderen van **Simoen vander Dormen**;
de kinderen van Mergriete, de dochter van Simoen **Taets**;
Glorie de dochter van Simoen **Taets**;
Katheline, de weduwe van Zegher **Wever** en haar 2 kinderen.

In Hansbeke

De kinderen van Mergriete **Vele Evene**;
Beatrise, de dochter van Ghisel **Jnghels**;
de kinderen van Ysebele van Olivier **Smeed**;
Mergriete, de dochter van Vergine **vander Varent**;
Glorie, de dochter van Katheline **Sturbout** en haar kinderen.

In Nevele

Jan, de zoon van Jan **Moer**;
Merin, zijn zuster;
Aechte, de vrouw van Jan **Bouver**.

In Lo bij Poeke (nu: Lotenhulle)

De dochter Heyle **Henlaerts**;
Pieter, haar broer;
Katheline **vander Linden**;
Katheline, haar dochter.

Jan Luyssaert
Merendree

AANVULLINGEN BIJ DE VROEGSTE GESCHIEDENIS VAN DE FRUITTEELT IN HET LAND VAN NEVELE

In het derde nummer van ons tijdschrift van vorig jaar vertelden we dat wat betreft de 17de en 18de eeuw er niet zoveel gegevens bekend waren i.v.m. de fruitteelt in onze regionen.¹ Na de publicatie van dit artikel verscheen in eigen beheer van Michel Dobbelaere *'De staten van goed van de baronie Nevele'*.² In dit 1241 blz. tellend werk dat bestaat uit 3 boekdelen vermeldt de auteur naast gegevens die vooral genealogen aanbelangen ook heel wat toponiemen en beschrijvingen van de nalatenschap van de overleden personen. Daarbij worden regelmatig aanplantingen van fruitbomen vermeld of toponiemen die verwijzen naar een vroegere fruitteelt. Hierna kunt u de belangrijkste vermeldingen vinden in chronologische volgorde uit de 16de en 17de eeuw. Tussen haakjes is de bladzijde vermeld in het werk van heer Dobbelaere.

- 1527: Pieter Mathys (Meigem) ...*behuusde stede met alle de huusen freytboomen ...* (910)
1576: Gheerolf Loonkins (Nevele) ...*twee reken freytboomen ...* (944)
1577: Gheerolf Plaetsaert (Vosselare) ...*100 roen bogaert ghenaeamt het stedekin gheleghen in Vusselare...* (950)
1581: Lieven Loonkens (Nevele) ... *een partije lands in Nevele ghenaeamt peerboom stede groot 200 roeden ...* (990)
1621: Lieven Fiers (Sint-Martens-Leerne) - *tkersselaer bulcxken* (1021)
1631: Joos Van Veerdeghe (Sint-Maria-Leerne) bezat in de Maaigemhoek een hofstede met huis, schuren, overbuur en fruitbomen. (1040)
1633: Jan Van Wassenhove (Merendree). Op zijn erf dat gelegen was naast de *langhen schaut* en de *grooten schaut* stonden fruitbomen. (1047)
1638: Gheraert Loontgens (Nevele) bezat een boomgaard van 200 roeden en 2 kleinere boomgaarden die samen 247 roeden groot waren. (1054)
1641: Tanneken Conynckx (Vinkt) bezat een boomgaard in de omgeving van de *meulenbulck*. (1061)

---

¹ BOLLAERT A.; Van schivuinghen, ritsaerden, huwiers en sureelen ... Fruitteelt in het Land van Nevele tijdens de Middeleeuwen en het Ancien Regime, in *Het Land van Nevele*, 2010, jg. XLI, afl. 3, blz.32-43.

² Dit werk kan bekomen worden bij de auteur: Michel Dobbelaere, Gasmeterlaan 57, 9000-Gent. Het kost 50 €, verzendingskosten niet inbegrepen.

1642: Marten Goethals (Nevele) was landbouwer binnen de *stede ende vrijhede van Nevele*. Op zijn erf stonden fruitbomen. (1066)

1644: Lieven Coene (Poesele) ... *zeker catheylen van huysijnghen fruytboomen ende ander daer dese moeder (= Paesschijntgen De Cock) in gherecht is gheweest ....* (1072)

1652: Frans Serweytens (Nevele) had een hofstede met boomgaard op de Oossekouter. (1096)

1656: Jan De Weert (Leerne zonder specificatie) had een *jonck bogaerden* dichtbij de Leie. (1108)

1659: Thomas Lamme (Nevele) had fruitbomen staan op zijn hofstede. (1114)

1662: Rogier Loonkens (Poesele) bezat een hofstede met huis en fruitbomen op het Poeselse deel van de wijk Kerrebroek. Het werd verhuurd aan Pieter De Schuytere. (1122)

1672: Frans Wittewronghele (Nevele) bezat een *behuysde en beschuerde hofstede met alle de fruytboomen daerup staende met noch een nieuw boghaerdeken...* groot 598 roeden. (1151)

1674: Arent Mortier (Nevele) had fruitbomen op zijn hofstede op Nevele Veldeken. (1159)

1674: Livijne Van der Straeten (Merendree) had fruitbomen op haar hofstede. (1159)

1675: Jan Serweytens (Landegem) bezat een hofstede van 600 roeden groot met huis, schuren en fruitbomen in de Westhoek ten westen van *dalmoessenije van Ste Baafs*. (1161)

1675: Jacques Tollebeke (Sint-Jans-Leerne = Sint-Maria-Leerne) woonde op een hoeve in de *maeyghemhouck* waarop *freytboomen* stonden. (867)

1678: Ryckaert De Wulf (Nevele) bezat een hofstede van 786 roeden in de wijk Veldeken met *fruytboomen en ander boomen en doorehaegen*. (39)

1680: Geeraert Standaert (Hansbeke) was eigenaar van de helft van een hofstede van 90 roeden in Merendree in *de wyck van velden* - deze was beplant met fruitbomen. (62)

1680: Lowijs Van Parijs (Vosselare) bezat 2 delen van 3 van een behuysde hofstede met *schueren stallen en fruytboomen*. (64)

1683: Joos Van Parijs (Sint-Jans-Leerne = Maria-Leerne) was eigenaar van een partij zaailand in Maria-Leerne van 500 roeden groot waarvan 100 roeden beplant was met fruitbomen. In cijnsacht bij Joos Pappens voor de som van 1 pond 3 schellingen grooten per jaar. (79)

1684: Gillis Van Laecke (Meigem) pachtte van de erfgenamen van Joannes Dhaenens uit Zeveren de *peirboomstede* groot 827 roeden. (1168)

1689: Jan De Key (Sint-Martens-Leerne). Op zijn hofstede die ten oosten van de Damstraat lag stonden fruitbomen. (1175)

1691: *De mespelbulck* (Nevele) had een oppervlakte van 648 roeden. (92)

1693: Op de hoeve van Guilliaem Cornelis (Sint-Martens-Leerne) stonden *fruytboomen* en was er een *steenput*. (98)

1693: Jan Snauwaert (Nevele) bezat een hofstede van 400 roeden waarop fruitbomen stonden (102)

1700: Niclaeys Mijnsberghe, brouwer (Hansbeke) bezat een *hofstede metten huysen schuere brouwerije fruytboomen daarop staende abouterende daeranne noort den leybarme ....* (136)

André Bollaert

Poesele

Herkomst van de afbeeldingen

Bauwens Luc: p. 35
Bogaert Geert: p. 88
Bollaert Bart: p. 63
De Baets Julien: p. 39
Dekens Sylvie: p. 89, 90
De Roo Monique: p. 52
Devliegere R.-Vandermeulen: p. 6, 10
D'Hooge Daniël: p. 40
Ename Expertisecentrum voor Erfgoedontsluiting: p. 68, 70, 74, 75
Florizoone Paulus (Archeologisch Dienst Waasland): p. 28
KLAD: p. 15, 17-21, 23,25, 26
Lips Carlos: p. 61
Loobuyk Rik: p. 93
Martens Albert: p. 32, 34, 37, 45, 49, 54
Oud-Hansbeke: p. 40
Quintyn Willy: p. 36, 38, 43, 46, 51, 55, 56
Scheir Olivier: p. 93
Steyaert Yve: p. 80, 81, 84
Strobbe Arnold: p. 12, 13
T'Hooft Jules: p. 57-60
Van Uytsel Nele (Comeet): p. 91

Erfgoedcentrum Het Land van Nevele bestaat een jaar

Dankzij de nieuwe locactie die we van ons gemeentebestuur ter beschikking kregen in het hartje van Hansbeke werden onze bibliotheek, fototheek en documentatiecentrum veel beter bereikbaar zodat we op korte tijd ons aantal bezoekers zagen verviervoudigen.

Ons Erfgoedcentrum blijft ondertussen aangroeien. Sinds de officiële opening op 11 april 2010 ontvingen we tot op vandaag heel wat schenkingen van boeken, foto's, documenten en materiaal van onderstaande personen die we hiervoor van harte bedanken.

André Bollaert (Poesele), Godelieve De Boever (Nevele), Gilbert Declercq (Nevele), Catherine De Grootte (Landegem), Rosa Deolet (Poesele), Patrick De Pau (Merendree), Walter De Smet (Gentbrugge), familie De Smul-Galle (Poesele), Daniel D'Hooge (Nevele), Ere-notaris Duerinck (Nevele), Willy Joos (Drongen), Lydie Kerrres (Lovendegem), Jan Luysaert (Merendree), Albert Martens (Gent), Antoine Van de Walle (Poesele), René Van de Walle (Landegem), Maria Van Haesebroeck (Nevele). Dank ook aan de schenkers die er op stonden anoniem te blijven.

Werp a.u.b. geen oude documenten of foto's weg. Schenk die aan het ***Erfgoedcentrum Het Land van Nevele, Hansbekedorp 10A in Hansbeke*** of contacteer onze bibliothecaris erevoorzitter Jan Luysaert (09/371.60.53 – jan.luyssaert@pandora.be) of onze voorzitter André Bollaert (09/371.68.63 – bollaert.andre@telenet.be).

Ons erfgoedcentrum is open ***elke dinsdagavond van 20 tot 22 u*** en elke ***eerste zondag*** van de maand (behalve in juli) van ***10 tot 12u***. Iedereen van harte welkom!

Het bestuur